

Kerékpárosbarát Települések
Országos Szövetsége

Hungarian Federation of Bicycle-friendly Towns and Villages (HUFBT)

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Önkéntes kerékpáros útőri szolgálat

I.

Útmutató a szolgálat
kialakításához, működtetéséhez

Készítette: Sztaniszláv Tamás
2015.november.

Tartalomjegyzék

1. <u>Bevezetés</u>	3
2. <u>A közutak kezelése</u>	5
3. <u>A kerékpáros útőri szolgálat célja, feladatai</u>	7
4. <u>A kerékpáros útőri szolgálat tervezése, előkészítése</u>	7
4.1. <u>Érintett települések kiválasztása</u>	
4.2. <u>Érintett támogatók kiválasztása</u>	
4.3. <u>Szponzorok, anyagi támogatók megkeresése</u>	
4.4. <u>Szándéknyilatkozat aláírása</u>	
4.5. <u>Útőrök toborzása</u>	
4.6. <u>Koordinátor felkérése, megbízása</u>	
5. <u>A kerékpáros útőri szolgálat indítása</u>	10
6. <u>Az útőri ellenőrzés</u>	11
7. <u>A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők feladatai</u>	14
7.1. <u>A szolgálat általános szakmai felépítése</u>	
7.2. <u>Szakmai irányító, finanszírozó</u>	
7.3. <u>A koordinátor feladatai</u>	
7.4. <u>A csoportvezető feladatai</u>	
7.5. <u>Az útőrök feladatai</u>	
7.5.1. <u>Egyéni karbantartás</u>	
7.5.2. <u>Ellenőrzési feladatok</u>	
7.5.3. <u>Közreműködés a tulajdonosok fenntartási munkájában</u>	
7.5.4. <u>Jelentési feladatok</u>	
7.5.5. <u>Egyéb teendők</u>	
7.6. <u>A Tulajdonosok/kezelők feladatai</u>	
8. <u>A kerékpáros útőrök eszközei</u>	18
9. <u>A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők jelentési feladatai</u>	19
10. <u>A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők munkájának elismerése</u>	21
11. <u>Függelék: a Körösök völgyi Kerékpáros Útőri Szolgálat bemutatása</u>	23
12. <u>Mellékletek</u>	27

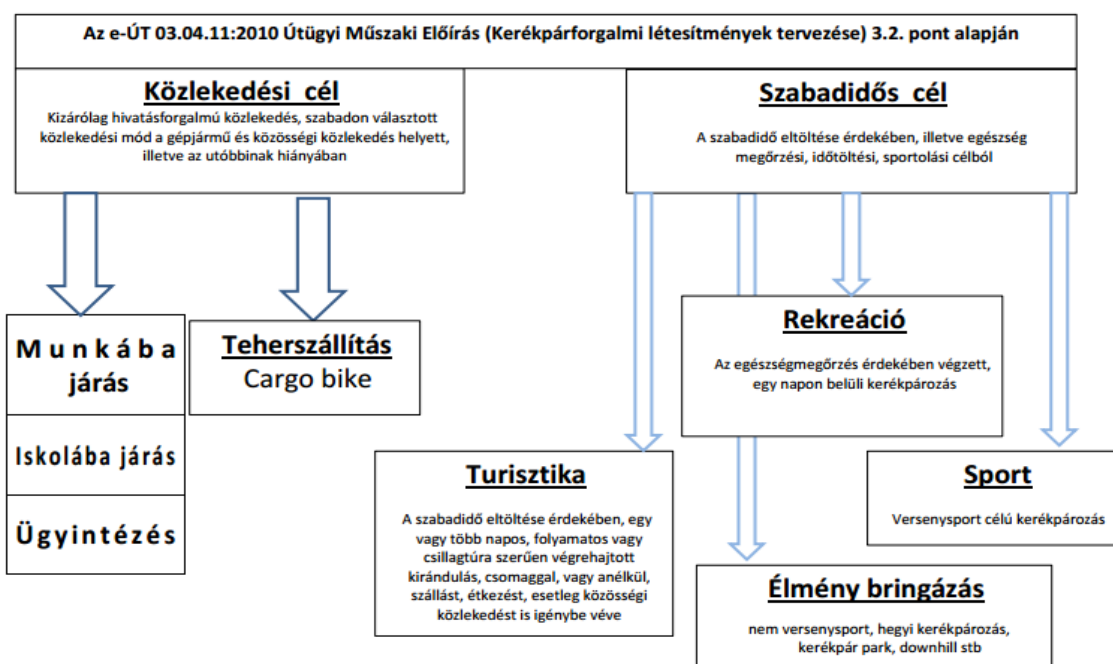
5630 Békés, Petőfi utca 2.

1. Bevezetés

Magyarországon hagyománya van a kerékpározásnak, nemcsak a falvakban, hanem kis és közepes nagyságú városokban is. Ezekben a településeken a kerékpár közlekedési eszköz. A kerékpárt sokoldalúan használják: ügyintézésre, bevásárlásra, a mezőgazdasági területek megközelítésére, munkába járásra, de akár gyerekek vagy termény szállítására is. A közlekedési munkamegosztásban (modal split) a kerékpáros közlekedés akár a 40-50 %-ot is meghaladja a kis és közepes nagyságú – főleg alföldi – településeken. Ez az arány Budapesten 1-2 % (folyamatosan növekszik), Bécsben 8 %. A kerékpáros turizmus iránti igény is folyamatosan fejlődik. A **kerékpározás** társadalmi hasznossága a széleskörű nyugat-európai tapasztalatok és a hazai kezdeményezések kibontakozása alapján ma már nyilvánvaló. Hazánk célországá, illetve a több országot érintő nemzetközi kerékpártúrák részesévé kezd válni. A kerékpározás társadalmi hasznossága a széleskörű nyugat-európai tapasztalatok és a hazai kezdeményezések kibontakozása alapján ma már nyilvánvaló. Alternatív közlekedési módként környezetkímélő, egészséges testmozgást biztosító napi rekreációs tevékenység, és sok régióban hagyományosnak tekinthető megoldás. Egészségmegőrző szerepe mellett közösségteremtő ereje is van. Az Európai Unió a települések élhetőbbé tétele érdekében nagy gondot fordít a torlódások elkerülésének, csökkentésének megoldandó kérdésére. E folyamatban a kerékpáros közlekedés és a kerékpárút hálózatok kialakítása továbbfejlesztése, folyamatosan aktualizálendő feladat. A közösségi közlekedés és a kerékpár-közlekedés tudatos szinkronizálására tett intézkedésekkel Európa több országában hatásos torlódás-csökkentéseket értek el, és ezzel együtt fokozták a kerékpáros közlekedés biztonságát is¹.

A kerékpárt, mint a helyváltoztatás eszközt nagyon sokféleképpen lehet használni, amit az alábbi ábra is bemutat:

Kerékpáros közlekedés fő célcsoportjai (definíciók)

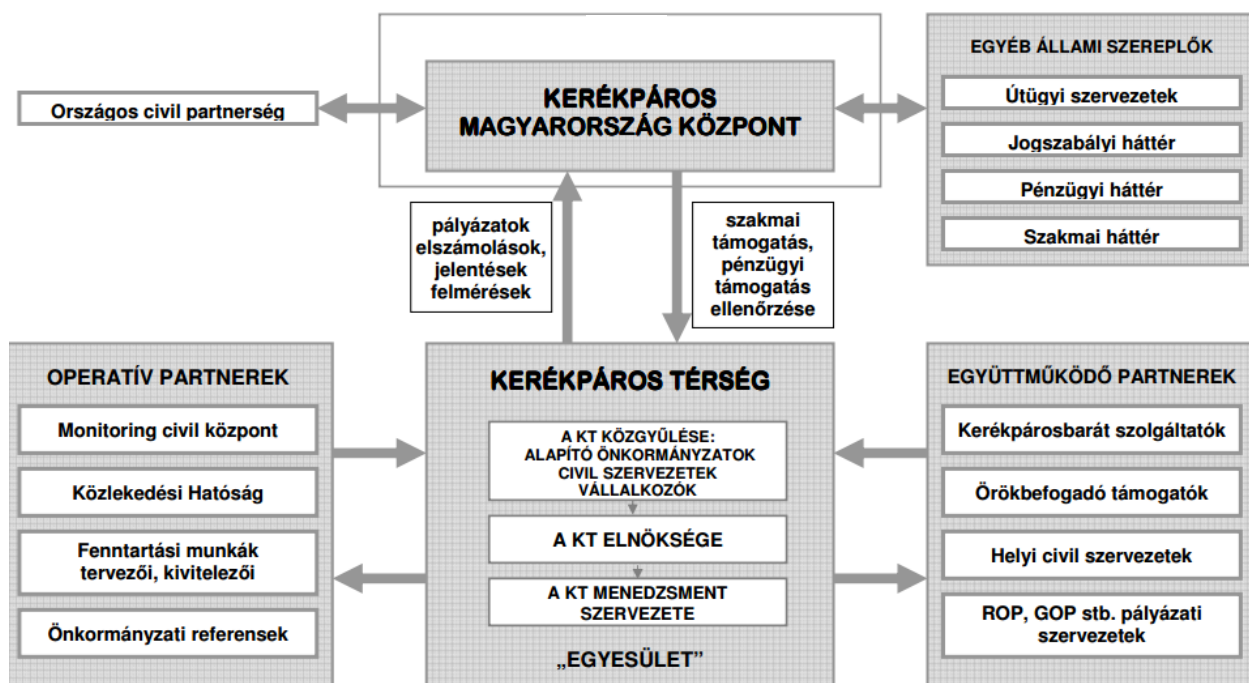
1. ábra

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Hazánkban hazai és EU források támogatásával 1990 óta több, mint 4000 km kerékpárút épült, amely sok milliárd forint nemzeti vagyont képvisel. Ez a vagyon azonban a jellemzően elmaradó fenntartás miatt a műszakilag indokolt mértéknél nagyobb arányban megy tönkre és az azon közlekedők számára taszítóvá válhat a használata mind a napi, közlekedési célú, mind a szabadidős célú közlekedők számára. A fenntartáshoz EU forrás nem igényelhető, a kerékpárutak helyi útnak minősülnek és a helyi utakat az önkormányzatoknak kell fenntartani, amire nincs külön forrásuk.

2007-ben a Közlekedési Koordinációs Központ kidolgozott egy modellt, amely tartalmazza a kerékpáros létesítmények fenntartásának jogi, műszaki és finanszírozási szükségleteit¹. A modell javaslat felvázolt egy országos hálózatot:

2. ábra

Ennek a feladatkörnek egyik fontos eleme a kerékpáros létesítmények állapotának folyamatos nyomon követése és ez alapján a közlekedés biztonságát veszélyeztető helyzet jelzése a fenntartó részére. Ezt a kerékpárral közlekedők akár naponta érzékelik és ezért ezeknek a létesítményeknek a folyamatos figyelésére teljesen alkalmas egy önkéntes kerékpáros szolgálat.

A fenti tanulmányban megfogalmazottak, az Angliában már működő ranger rendszer² (amely azonban inkább a turisztikai vonatkozásokkal foglalkozik) és a Körösök völgye Kerékpáros Útőr Szolgálat mintarendszer kialakítása során szerzett tapasztalatok felhasználásával készült jelen útmutató.

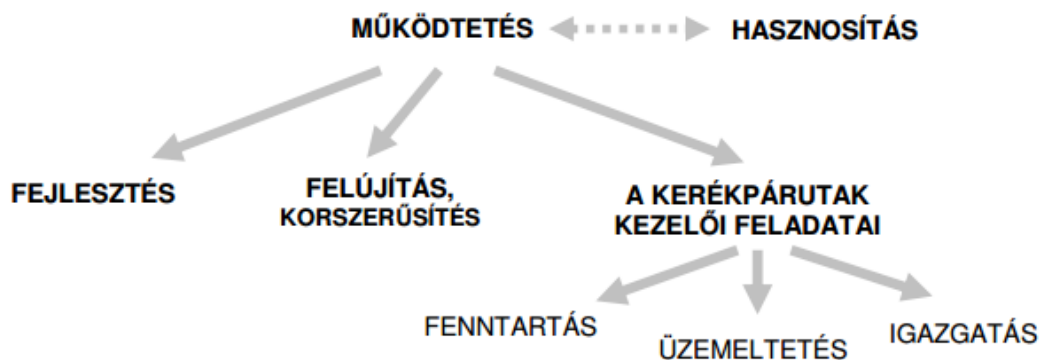
¹ http://www.kertam.hu/doc/Karbantart%C3%A1s/Karbantart_%C3%B6sszefogl_Fert%C5%91_t%C3%B3.pdf

² <http://www.scribd.com/doc/21792213/Rangers-Handbook-2008>

5630 Békés, Petőfi utca 2.

2. A közutak kezelése

A közutak kezelését jogszabályok írják elő³. A fő feladatok az alábbiak szerint kapcsolódnak:

3. ábra

A tevékenységet érintő jogszabályok:

- **20/1984. (XII. 21.) KM rendelet az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről**

10. § (1)

- A helyi forgalomszabályozás célja, hogy a közúti jelzések alkalmazásával közölje a közlekedésben résztvevőkkel azokat a különleges kötelezettségeket, korlátozásokat, tilalmakat, vagy veszélyhelyzeteket, amelyekre az adott helyen a [KRESZ-ben](#) foglalt tételes magatartási szabályok betartása mellett figyelemmel kell lenniük.

10. § (5)

- Úton folyó olyan munkavégzés esetén, amely az út forgalmát érinti, a munkavégzésre engedéllyel rendelkező köteles a szükséges ideiglenes forgalomszabályozási feladatra (forgalomkorlátozás, forgalomterelés) tervet készíteni és azt a tereléssel érintett út kezelőjének (tulajdonosának) jóvá kell hagynia.

10. § (8)

- A járdán, valamint a gyalog- és kerékpárúton végzett munkával elfoglalt területet, valamint a járdán, továbbá a gyalog- és kerékpárúton lévő – a közlekedés biztonságát veszélyeztető – akadályt el kell keríteni és arra a gyalogosok és kerékpárosok figyelmét veszélyt jelző táblákkal fel kell hívni. Amennyiben a járdát, valamint a gyalog- és kerékpárutat teljes szélességben le kell zárni, a gyalogosok és kerékpárosok közlekedésének céljára az úttest szélén legalább egy gyalogos közlekedésére alkalmas sávot kell kialakítani, vagy a gyalogosok és kerékpárosok biztonságos közlekedését más módon lehetővé kell tenni.

Az önálló kerékpáros létesítmények a közutak csoportjába tartoznak, ennek egyik fajtája a helyi közút, amely alapvetően az önkormányzatok tulajdonába és kezelésébe tartozik. Erre külön jogszabály jelent meg⁴. Nem elég azonban a tulajdonosok törvényi köteletségévé tenni a létesítmények megőrzését, de elérhetővé kell tenni számukra mindazon eszközöket, melyek által eleget tehetnek fenntartási kötelezettségüknek. Ezt pedig csak az állami, az

³ 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről

⁴ 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól

5630 Békés, Petőfi utca 2.

önkormányzati és minél több öntevékenyen működő, nem kormányzati szervezet hatékony együttműködésével lehet megvalósítani. A szakszerű gondozás, védelem tehát nem képzelhető el szakmai és anyagi feltételek biztosítása nélkül. Éppen ezért a kerékpárforgalmi létesítmények fenntartásában nem lehet eléggé hangsúlyozni a megelőzés fontosságát, jelentőségét, sem funkcionális, sem műszaki, sem gazdaságossági szempontból. A kihívás az, hogy, hogyan lehet jelenleg Magyarországon erre megfelelő szervezeti keretet találni. A rendszer Nyugat-Európában már működik, vannak jó példák, és ennek a hazai adaptációját kívántuk megvalósítani.

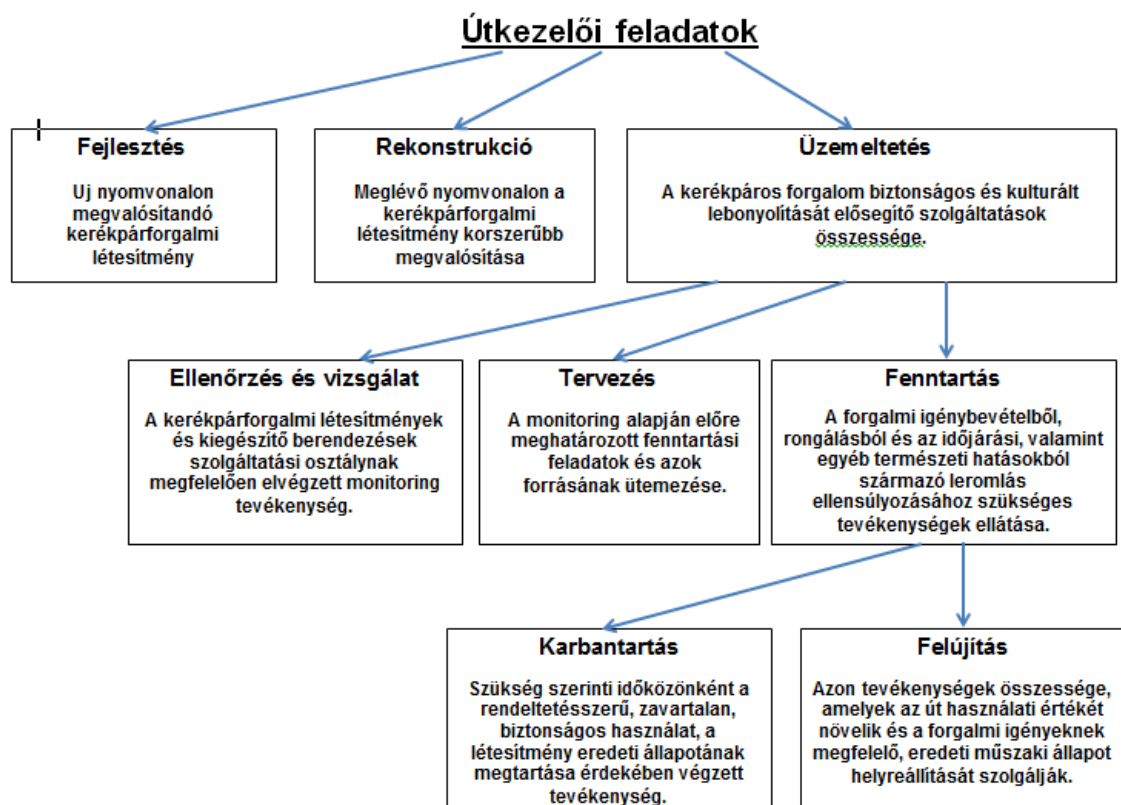
A tulajdonosok és kezelők egy széleskörű megállapodás eredményeképpen hozzájutnak ahhoz a szolgáltatáshoz, hogy a kerékpáros útorok rendszeresen a kerékpárforgalmi létesítményeket bejárják és azokat a hibákat, amiket lehet, megszüntetik azonnal, amit nem lehet, azt jelzik a tulajdonos vagy kezelő felé.

Ennek egyik fontos előírása a létesítmények állapotának követése, ami a következőképpen jelenik meg:

4.2. Az útellenőri szolgálat

A helyi közutak és azok környezetének szakszerű felügyelete érdekében a közút kezelője a helyi közutakon - azok közútkezelési szolgáltatási osztályának megfelelő összetételű és létszámú - útellenőri szolgálatot működtet¹⁹. A kistérségi önkormányzatok a helyi közutak útellenőri szolgálatát és annak működtetését - célszerűen - térségi vagy regionális társulással hozhatják létre, illetve vállalkozásba adással oldhatják meg.

A jogszabályban nem szerepel az önkéntes megfigyelő szolgálat, de az önkormányzatiságból adódóan ennek figyelembe vételére a településeknek lehetőségük van és nem csak a kerékpáros létesítményeknél, mert több településen működik ún: kátyúbejelentő internetes felület. Az általános közúti működtetési ábra az alábbiak szerint konkretizálható a kerékpáros létesítmények útkezelői feladataira:

4. ábra

3. A kerékpáros útőri szolgálat célja, feladatai

Önkéntes, lelkes kerékpárosok bevonásával egy megfigyelő-karbantartó hálózat kialakítása. A kerékpárosok a felvállalt nyomvonalat bizonyos rendszerességgel bejárják, feltárják a biztonságos közlekedést veszélyeztető problémákat, amit tudnak, saját erőből megoldanak, részt vesznek a tulajdonos fenntartási munkálataiban, jelzik az erőiket meghaladó karbantartási, felújítási feladatokat. Részt vesznek a térségben lévő kerékpáros létesítmények népszerűsítésében, használatuk fokozásában.

A 4. ábrán látható tevékenység az alábbiak szerint fordítható le a kerékpáros útőrök feladataira:

5. ábra

4. A kerékpáros útőri szolgálat tervezése, előkészítése

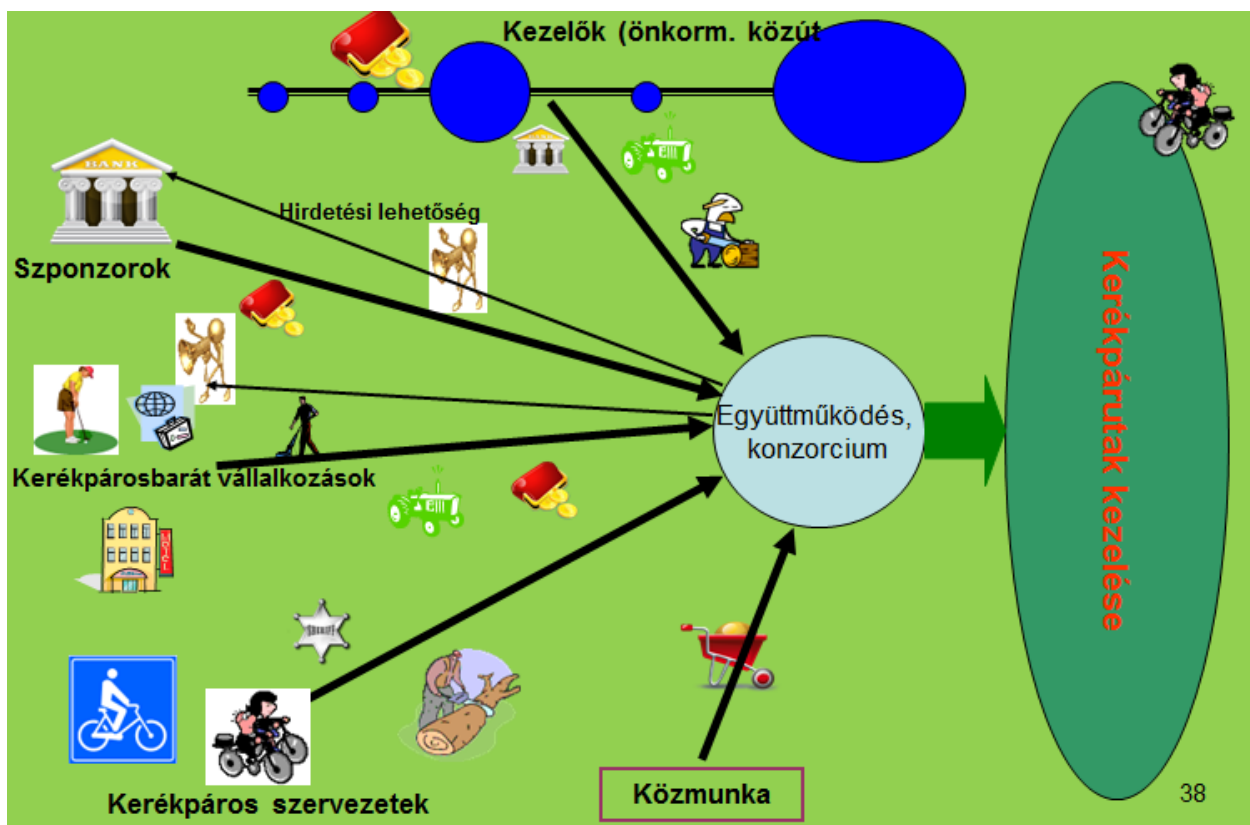
A kerékpáros útőri szolgálatot hosszú távon nagy térségben, országosan célszerű lesz bevezetni, ahogy azt a már idézett KKK tanulmány és az angliai ranger hálózat is bemutatja. Amíg azonban ehhez a szervezeti és pénzügyi kormányzati támogatás kialakul, érdemes kisebb, földrajzilag, közigazgatásilag, létesítmények kialakítása szempontjából egységes vagy közel egységes térségben bevezetni.

Erre megítélésem szerint teljesen alkalmas a Körösök völgyében kialakított mintarendszer. Ezt részletesen ismertetem a 11. fejezetben.

4.1. Érintett települések kiválasztása

Mindenképpen olyan települések polgármestereit érdemes megkeresni, akik elkötelezettek a kerékpáros közlekedés terjesztése terén, rendelkeznek jelentős mennyiségű önálló kerékpáros létesítménnyel, hajlandók odafigyelni az úttörők jelentéseire és anyagi lehetőségük alapján igyekeznek a jelentett problémákat, hibákat minél gyorsabban megoldani. A települések vezetőivel megállapodást kell kötni a tőlük elvárható feladatokkal [1], aminek aláírására célszerűen az ünnepélyes szándéknyilatkozat aláírása adhat alkalmat. Az önkormányzatok vezetői a megállapodás aláírásakor ki kell, hogy jelöljenek egy – lehetőleg műszaki végzettségű/beosztású – felelőst, aki tarja a kapcsolatot a koordinátorral, felelős a létesítmények kezeléséért, tudja képviselni az általuk küldött bejelentések végrehajtását és felel a közlekedési hálózat fejlesztéséért.

A települések vezetőivel való egyeztetés során hasznos lehet felhívni a figyelmüket az említett tanulmány ajánlásainak figyelembe véve készített alábbi ábrán bemutatott konzorciumi megállapodásra, amihez egy megállapodás mintát is mellékeltem [2].

6. ábra

4.2. Érintett támogatók kiválasztása

Hasznos lehet keresni a biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeiért és a létesítmények fenntartásáért felelős szervezeteket, hogy erkölcsileg, szakmailag, odafigyeléssel támogassák az úttörők eredményes munkáját.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Javaslatok:

- Megyei Önkormányzat,
- Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége,
- Megyei Rendőr főkapitányság,
- Magyar Autóklub,
- Magyar Közút Nonprofit Zrt. Megyei szervezete,
- Ütügyi Kormány megbízott,
- Megyei, városi Polgárőrök Szövetsége,
- Vízügyi Igazgatóság,
- Mezőgazdasági, erdészeti, természetvédelmi szervezetek,
- Kerékpározással foglalkozó civil szervezetek,
- Horgász Egyesületek Szövetsége.

4.3. Szponzorok, anyagi támogatók megkeresése

A szolgálat alapvetően önkéntes munkára épül, de a koordináció és az egyszerűbb fenntartási munkák eszközigényének, esetleg az önkéntesek munkájának elismeréséhez hasznos lehet szponzorok megkeresése. Jelentősebb szponzorok reklámfelületet is kaphatnak pl: az úttörői biztonsági mellényen (Id: Körösök völgye).

Javaslatok:

- Sportáruházak,
- Kerékpáros boltok, szervizek,
- Bankok,
- MOL.

4.4. Szándéknyilatkozat aláírása

Célszerű egy sajtó nyilvános, ünnepélyes szándéknyilatkozat aláírást szervezni. Itt lehetőségük van az aláíróknak egy előzetesen megküldött ismertető anyag és a szándéknyilatkozat ismeretében elmondani az elvárásaikat és hogy miben tudják segíteni a munkát. Fontos, hogy a térség médiája minél nagyobb számban legyen jelen, mert ezen az úton kaphat legtöbb információt a lakosság a szolgálat beindításáról. Minta szándéknyilatkozat [3] és sajtóanyag [4] javaslat a mellékletek között.

4.5. Úttörők toborzása

Jóval a szolgálat beindítása előtt (akár 1-2 hónap) el kell kezdeni a toborzást. Ehhez nyilvánosságra kell hozni egy rövid ismertetőt, amelyben szerepel az elvárás és a szolgálatban részvétel feltételei. Ehhez legfontosabb elem a helyi média, amelyet – ha nem volt elegendő az ünnepélyes szándéknyilatkozat aláírása – érdemes külön is megkeresni. Ebben sokat segíthet az érintett önkormányzat polgármestere, aki általában jó kapcsolatban van a helyi médiával.

Az úttörők toborzásának alapvető eleme a helyi média, azonban célszerű megkeresni az alábbi szervezeteket is:

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- polgárőrség;
- helyi kerékpáros és turisztikai civil szervezetek (nyugdíjas szervezetek is, az angol ranger rendszer alapvetően ezt a csoportot célozza);
- főiskolák, egyetemek;
- kerékpáros turisztikát népszerűsítő turisztikai szervezetek;
- jelentősebb munkahelyek, ahol kiemelkedő a kerékpárral közlekedők száma;
- kerékpáros sportegyesület (bár ez veszélyes lehet, mert számukra egészen másfajta biztonsági szempontok érvényesek).

Nagyon fontos, hogy a jelentkező útőr szabálytisztelő, korrekt módon közlekedő kerékpáros legyen, mert a példamutatás alapvető fontosságú. Rendelkezniük kell a KRESZ szabályoknak megfelelő kerékpárral és természetesen helyismerettel.

Az útőrökkel megállapodást kell aláírni, amely tartalmazza a főbb feladataikat és felelősségüket [5]. Útőr 16 év alatti nem lehet és 16-18 év között is szükséges szülői hozzájárulás. 18 év alatt célszerű egy felnőttel együttműködve elkezdni a tevékenységet. Az útőr célszerűen egy meghatalmazást is kap [6].

A hatékony munkavégzés érdekében 4-6 útőr munkáját összefoghatja egy csoportvezető, aki célszerűen az útőrök közül kerül kiválasztásra elhivatottság és hozzáértés alapján. A csoport összeállítása lehetőleg egy tulajdonos területére essen.

A jelentkezéseket és azok kezelését megkönnyíti egy elektronikus adatlap, pl:

<https://docs.google.com/forms/d/1yLj6ZJRYC6a6ibzFQ3YJM7EKaSWomdmnBsuPUurjyXA/viewform>

4.6. Koordinátor felkérése, megbízása

A teljes tevékenység fontos szereplője a rendszer koordinátora, menedzsere. A feladat egy kisebb térség esetén nem jelent teljes foglalkoztatást (országosan, nagyobb térségben persze már igen), de ezt a feladatot már nem lehet önkéntes munkával végezni. Keresni kell egy olyan elkötelezett kerékpárost, aki koordinálni/irányítani tudja az útőrök munkáját, van jó szervezői képessége és megfelelő kapcsolatot tud tartani a kerékpáros létesítmények kezelőivel, alapvetően az önkormányzatok műszaki felelősével. Kell, hogy rendelkezzen a koordinációhoz szükséges – elsősorban elektronikus – eszközökkel: számítógép, internet elérés, okostelefon, nyomtató, stb. Lehetőséget kell teremteni a koordinátor által kezelt dokumentumok tárolására, megőrzésére. Általában erre alkalmas lehet megbízás/felkérés formájában valamelyik turisztikáért felelős szervezet erre alkalmas alkalmazottja. A korrekt, gyors ügyintézés érdekében a nap jelentős részében elérhetőnek kell lennie, mert az útőrök többsége munkaidő után, hét végén tud időt fordítani a monitorozásra.

5. A kerékpáros útőri szolgálat indítása

Ha már van a koordinátor és kellő számú (minimum 5-10 fő) útőr, akkor kell számukra tartani egy képzési napot, annak érdekében, hogy tisztában legyenek feladataikkal, lehetőségeikkel, az ellenőrizendő létesítményekkel és azok szükségszerű állapotával. A képzést célszerű kora tavasszal, lehetőleg március végén, áprilisban tartani annak érdekében, hogy az útőri tevékenységet az igazi szezon kezdetén el tudják kezdeni. Érdeklődő, szakmai jellegű médiát érdemes meghívni.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Az összejövétel javasolt programja:

- az érintett települések és térség a kerékpáros közlekedésének és turisztikai lehetőségeinek bemutatása (önkormányzatok);
- a térséget érintő kerékpáros balesetek, kritikus helyek, a kerékpáros közlekedést érintő fontosabb KRESZ szabályok ismertetése (lehetőleg a térségért felelő rendőri szervezettől);

Az útőri szolgálat szakmai felelőse:

- szükség esetén a kerékpáros közlekedés előnyeinek felvázolása;
- a kerékpáros létesítmények műszaki ismertetése;
- a kerékpáros útőrök feladatainak ismertetése;
- a csoportvezetők, koordinátor feladatainak ismertetése;
- a tulajdonosok felé megfogalmazott elvárások;
- útőri megállapodások aláírása.

A képzés természetesen módosulhat a jelentkezők típusától függően. Értelmszerűen, ha a jelentkező útőrök egy kerékpáros szervezettől jelentkeztek, akkor a létesítmények fajtáiról, a biztonságos közlekedésről több ismeretük van, mint egy ettől eltérő társaságnak. Nagyobb számú jelentkező esetén (20 fő felett) már célszerű több csoportot létrehozni és ekkor lehet a feltételezett előzetes ismereteket figyelembe véve ezt kialakítani.

A koordinátor vagy a szakmai vezető irányításával, esetleg részvételével – ha ez lehetséges – akkor a szolgálat indítása előtt, ha nem lehetséges, akkor utána, a tényleges munka megkezdése előtt be kell járni a felvállalt létesítményeket és felmérni az aktuális állapotukat.

- Egyértelműen meg kell fogalmazni és definiálni az egyes útőrök által felvállalt létesítménysort (térképi ábrázolás, utca, közút vagy teljesen önálló létesítmény egyértelmű megfogalmazását) [7]. A szakaszok hosszát a bonyolultsági fok és az útőr hajlandósága alapján 20-40 km-ben (lakott területen kisebb, lakott területen kívül hosszabb), árvédelmi töltések esetén 40-60 km-ben kell meghatározni.
- Le kell írni a fentiekben felvázolt létesítmények műszaki állapotát. [8]
- Le kell írni a fentiekben felvázolt létesítmények közlekedésbiztonsági állapotát. [9]

Az adatok pontosíthatók a tulajdonosoktól beszerzett információk alapján. Amennyiben megtalálhatóak a létesítmény engedélyezési tervei, akkor az adatokat abból kell venni. Ez azért is fontos, hogy a monitorozáskor már lehessen viszonyítani az induló állapothoz. Ezeket a dokumentumokat a koordinátor meg kell, hogy őrizze.

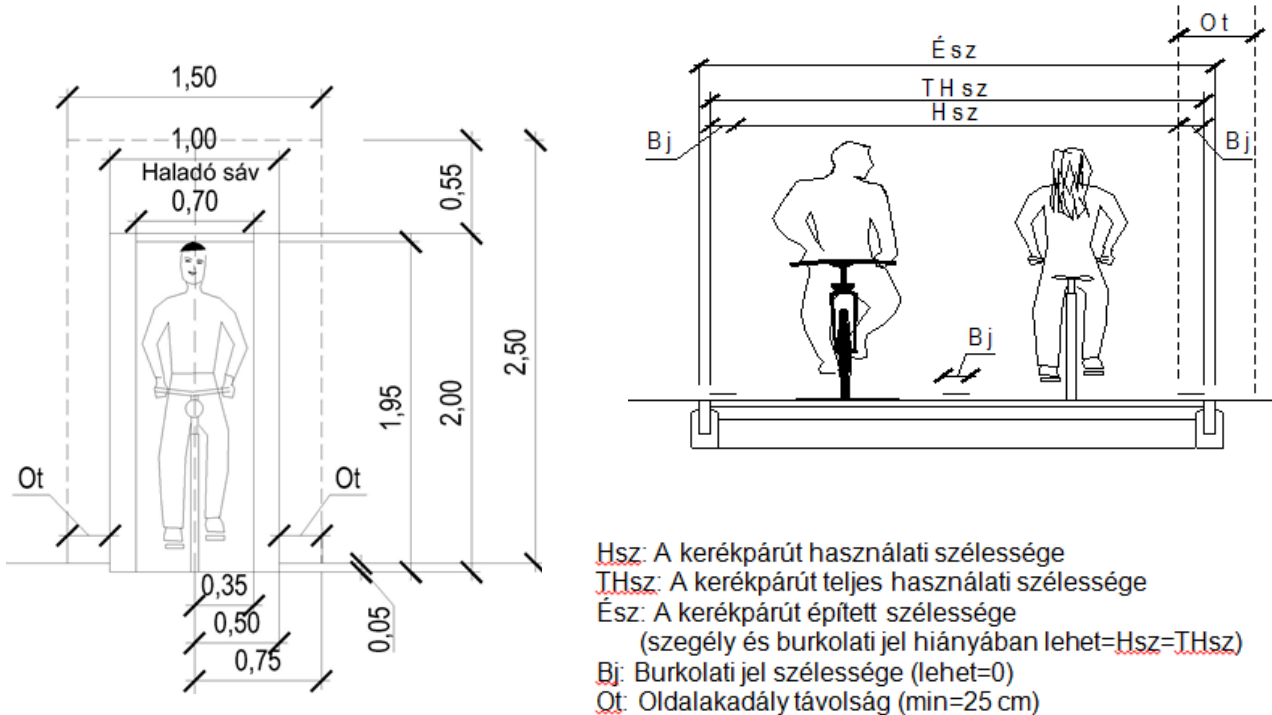
Az indító összejövételen van lehetőség az útőrökkel való megállapodás aláírására és (célszerűen) a biztonsági mellények átvételére.

Egy-két évenként szükséges „megújító” képzést is tartani, ahol fel kell eleveníteni az ismereteket, meg kell beszélni az útőrök tapasztalatait, véleményeit, észrevételeit és értékelni kell a munkájukat. Ha ez összejön egy újabb toborzási akcióval, akkor ez a kezdő és már a munkát végző útőröknek is hasznos lehet.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

6. Az úttőri ellenőrzés

Az ellenőrizendő feladatok értelmezését segíti a vonatkozó Útügyi Műszaki Előírásból (ÚME:ÚT 2-1.203) vett alábbi ábra.

7. ábra

Kezelendő problémák:

- A kerékpárút teljes burkolat szélességében (Ész) nem lehet növényborítottság, beleértve a levágott növényt is.
- A teljes padkaszélességen (min. 50-50 cm) a növénytakarás meghaladja a 10 cm-t.
- Az oldalnövényzet benőtt a minimális oldalakadály távolságon belülre (min.25 cm). Ebbe a tartományba nem nyúlhat bele semmilyen akadály (pl.: hirdetőtábla, korlát, stb.).
- A növényzet a burkolat szintjétől 2.20 m alá ér (belóg az úrszelvénybe) az oldaltávolsággal növelt használati szélességben ($Hsz+Ot$).
- Olyan mértékű burkolathibák, amelyek veszélyeztetik a biztonságos közlekedést (ebbe beletartozik a burkolatot teljes mélységét érintő hajszáltrepedés is, amely vízátzivárgást eredményezhet, a 3 cm-nél nagyobb nyomvályú, süllyedés, mélyebb kátyú).

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- Egyedi, balesetveszélyt hordozó problémák (pl.: billegő csatorna-fedlap, kerék szélességű- és irányú víznyelő).
- Az úttakarítás olyan mértékű hiánya, amely láthatóan hosszabb távú takarítás hiányáról tanúskodik (pl.: tavasszal az ősszel lehullott levelek).

- A kerékpárúton jelentős gépkocsi-parkolás, tárolt építő- és egyéb anyagok, amennyiben mindkét ellenőrzésen azonos módon fordul elő.

- Közlekedésbiztonságot veszélyeztető, a kerékpárúthoz kapcsolódó táblák hiánya, megrongálása.

- A kerékpárúthoz kapcsolódó tulajdoni szélességben előforduló parlagfű. (Kétoldali padka + esetleges vízvezető árok, rézsú).

A parlagfű

A parlagfű levelei jellegzetesen szeldelt formájúak, színük sötétzöld, fonákjuk szürkészöld. A levelek a színükön és a fonákjukon is sűrűn szőrözöttek. Egylaki növény, porzós és a termős virágai külön helyezkednek el. A porzós virágok a legfelső hajtások végén, a termős virágok közvetlenül a porzósok alatti legközelebbi levél hónaljában találhatók. Termése változatos alakokat ölthet. Magassága nagyon változatos: a kifejlett növény a 150 cm-t is meghaladhatja a kukorica- vagy napraforgótáblákban.

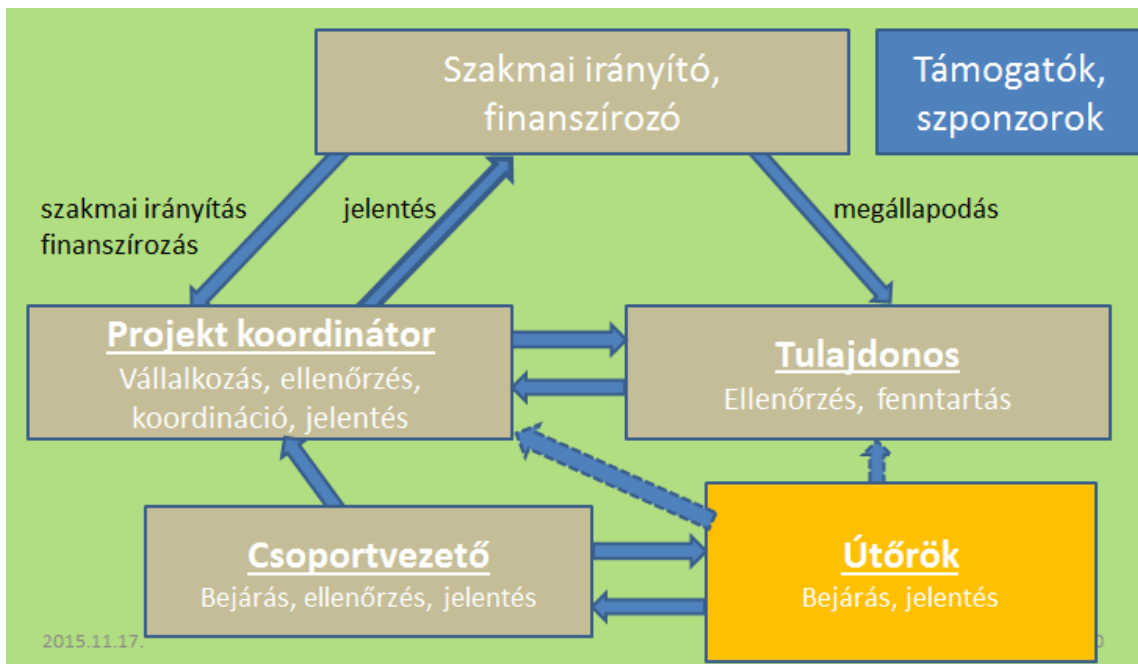

- Vízvezetés hiánya, kerékpárúton megálló vízfoltok, ezek látható nyoma.
- Nem szilárd burkolat esetén a forgalomba helyezéstől eltérő pályaszerkezet.
- Az építéskori felfestés pótlásának hiánya.
- Gyökérzet miatt felpúposodó burkolat.
- A kerékpárút térségének szemetes állapota.

7. A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők feladatai

7.1. A szolgálat általános szakmai felépítése

8. ábra

7.2. Szakmai irányító, finanszírozó

Szükség van egy szervezetre, amely rendelkezik bizonyos anyagi háttérrel az induló feladatok finanszírozásához és megvan a megfelelő szakmai ismerete a közlekedésfejlesztés és közlekedésbiztonság területén. Ez a szervezet megegyezhet a koordinátori feladatokat ellátó szervezettel, amennyiben az a megfelelő feltételekkel rendelkezik.

7.3. A koordinátor feladatai

A koordinátornak jelentős feladata van a szolgálat indításának előkészítésében, de az évközi feladatok egy kisebb térségben már csak heti néhány órát igényelnek. Az év végi teendők már több időt igényel. A koordinátor:

- figyelemmel kíséri az útőrök és a csoportvezetők munkáját;
- figyelemmel kíséri az útőrök bejelentéseit és a realitás megítélése után minél rövidebb idő alatt továbbítja a területileg illetékes tulajdonosnak/kezelőnek;
- figyelemmel kíséri a bejelentésben szereplő probléma megoldását, szükség esetén rákérdez a bejelentő útőrről a megoldásról;
- megteremti a lehetőséget a hatékony munkavégzéshez;
- forrás rendelkezésre állása esetén beszerzi a karbantartáshoz szükséges kézi eszközöket, ezeket nyilvántartja, szükség esetén kiadja az útőröknek és a beszerzéssel elszámol;

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- rendszeres kapcsolatot tart a területileg illetékes önkormányzatokkal, vízügyi igazgatósággal, közútkezelővel, a kerékpáros turisztikával foglalkozó szervezetekkel;
- igény és lehetőség esetén koordinálja a kezelő által kért karbantartásban részvételt, ilyen irányú útőri igény esetén azt továbbítja a kezelőnek;
- figyelemmel kíséri a helyi médiában megjelenő, kerékpáros közlekedést érintő híreket és szükség esetén munkájukról tájékoztatja a médiát;
- év végén bekéri az útőröktől az év végi jelentést, ez alapján elkészít egy összefoglalót, amit a szakmai irányítóval való egyeztetés után megküld a kezelőknek, támogatóknak és a sajtónak. Az év végi jelentés tartalmazzon javaslatot a tulajdonosok részére a célszerűen elvégzendő, költségeket igénylő karbantartási, felújítási munkákról, ha van, tegyen javaslatot a fejlesztésekre;
- elszámol munkájával és felmerülő költségeivel a szakmai irányítóval, munkaadójának.

A koordinátor ezért vagy munkaadójától vagy egyéb forrásból térítést kap. Szakmai kérdésekben kell, hogy egyeztessen a szolgálat szakmai irányítójával.

7.4. A csoportvezető feladatai

Amennyiben igény van rá és indokolt, akkor egy csoport útőr kijelölhet a körükből egy csoportvezetőt. A csoportvezető is ellát útőri feladatokat, de indokolt lehet tevékenysége abban az esetben, ha gyakorlatlanabb útőröket fog össze, vagy az útőrök azt igénylik, hogy nekik ne kelljen kapcsolatot tartani a koordinátorral. Csoportvezető munkába lépése esetén célszerű időnként a csoport tagjaival közös bejárást/karbantartást végezni, mert ez erősíti a csoportszellemet és a tapasztalatok cseréjét. Ilyen formában az egyszerűbb karbantartási feladatok is hatékonyabban, biztonságosabban oldhatók meg.

Az útőri feladatokat is ellátó csoportvezetők feladatai:

- szakmailag segítik a hozzájuk tartozó útőrök tevékenységét;
- alkalmanként ellenőrzik a csoportjukba tartozó útőrök munkáját;
- a rendkívüli problémák jelzésénél lehetőség szerint leellenőrzik a jelzés súlyosságát;
- jelzett kritikus feladatot, problémát haladéktalanul továbbítják a koordinátorhoz, megfelelően kialakított kapcsolat esetén közvetlenül a tulajdonoshoz (is);
- figyelemmel kísérik a területükön illetékes önkormányzat kerékpáros akcióit és mozgósítják csoportjuk tagjait a támogatáshoz.

7.5. Az útőrök feladatai

Az útőrök nagyon fontos feladata a példamutatás, a közlekedési szabályok betartása.

7.5.1. Ellenőrzési feladatok

Az útőrök évszaktól, időjárástól függően 2-3 hetente egyszer kötelezően bejárlják a területüket (nem szükséges egy huzamban, de mindenhol legalább egyszer). Természetesen, ha munkába/iskolába járás vonala a területük, akkor külön nem szükséges a bejárást. Tavasszal a növényzet gyors növekedésekor, ősszel a levelek hullásánál szükséges 2 hetente, eső/vihar, hóesés, esetleg árvízi elöntés után minél

5630 Békés, Petőfi utca 2.

hamarabb, nyáron, kisebb kerékpáros forgalom esetén elég 3 hetente a bejárás. A fenntartás, karbantartás hiányosságainak megállapításához segítséget nyújt a 6.fejezet. A feladatokkal kapcsolatos részletesebb információk megtalálhatóak a www.kertam.hu/doc/Karbantartas/Kerékpárút_üzemeltetés.doc linken.

A bejárás esetén szükséges vizsgálni a közlekedés biztonságát veszélyeztető változásokat (KRESZ táblák eltűnése, megrongálása), megjelenő akadályokat. A bejárásról papíros vagy elektronikus naplót célszerű vezetni (időpont, időjárás, megállapítások) és a problémákat, megoldandó feladatokat jelezni kell a szóban és írásban (ld 9. fejezet). Abban az esetben, ha tudomásukra jut (ismerősök szólnak, médiában megjelenik) valamilyen, a területüket érintő probléma, azt haladéktalanul meg kell vizsgálniuk.

A későbbiek során, ha kialakításra kerül valamilyen országos vagy regionális kerékpárút-számozási rendszer, akkor ennek és a turisztikai táblák megfigyelése is feladat kell, hogy legyen.

7.5.2. Egyéni karbantartás

Az útörök bejárásuk alkalmával meg kell, hogy oldjanak könnyen elvégezhető karbantartási feladatokat:

- a létesítményen található, kézzel mozgatható (pl: kuka) akadályok eltávolítása
- kézi fűrésszel, kerti ollóval levágható belógó ágak eltávolítása (forrás esetén ilyen eszközök beszerezhetőek)
- elfordított, kidőlt KRESZ és útbaigazító táblák helyreállítása.

7.5.3. Közreműködés a tulajdonosok fenntartási munkájában

Tavaszi és őszi karbantartási munkák esetén a tulajdonos munkáját igény esetén az útörök kell, hogy segítse. Célszerű ebben az esetben akár egy csoportnak összeállni és kalákában, a tulajdonossal egyeztetett módon részt venni a munkálatokban (pl: sövénynyírás). Ilyen nagyobb karbantartási munkát az útörök is kezdeményezhetnek a koordinátoron keresztül a tulajdonos felé, ebben az esetben meg kell keresni a tulajdonost, hogy eszközökkel, a levágott növényzet elszállításával és elhelyezésével segítse az útörök munkáját. A nagyobb karbantartási munkákba hasznos bevonni közmunkásokat és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 6.§. 4. pontja bevezetése esetén az érettségire váró diákokat.

7.5.4. Jelentési feladatok

Az útörök kötelessége a kerékpáros közlekedés veszélyeztetését okozó problémát, saját, kézi munkájukat meghaladó akadályt azonnal szóban (telefonon) jelezni a csoportvezetőjüknek, koordinátornak (ld 9. fejezet).

7.5.5. Egyéb teendők

Az útörök a szolgálatot az alábbi tevékenységekkel segíthetik, tehetik hatékonyabbá:

- példamutató közlekedési stílussal (alapvető elvárás);
- az Iskola rendőre munkájának támogatásával;

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- az önkormányzatok által szervezett kerékpáros akciók támogatásával, népszerűsítésével;
- javaslatok összeállításával, véleményezésével a fejlesztési munkákhoz;
- a kerékpáros közlekedést felmérő, értékelő közvélemény kutatás, kérdőívek kitöltetése (megkeresés esetén);
- a karbantartási munkákhoz szponzorok felkutatása, bevonása;
- a Nemzeti alaptantervben megjelenő, a tornaórák keretében tartható Bejárható Magyarország Program keretében a kerékpáros közlekedés oktatásában, népszerűsítésében való részvétel (Bringaakadémia);
- A Kerékpárosbarát Település/Munkahely pályázatok népszerűsítése, a cím elnyeréséhez a feltételek hatékony megteremtése;
- kerékpáros forgalomszámlálás (megkeresés esetén).

Ha kialakul egy településen megfelelő számú, megbízható úttörő gárda, akkor megfontolandó az angol kézikönyvben megfogalmazott adminisztrációs rend kialakítása.

Az úttörők nem megfelelő tevékenysége esetén a csoportvezető és/vagy a koordinátor javaslatára a megbízás visszavonható és az eszközöket (biztonsági mellény, szerszám) le kell adnia.

7.6. A Tulajdonosok/kezelők feladatai

A kerékpáros létesítmények tulajdonosa és általában a kezelője is az önkormányzat az esetek legnagyobb részében. Kezelési feladatait a 2. fejezetben részletezett szabályok, elvárások és felelősség határozza meg. A kerékpárutak esetében minimum negyedévente kötelező a bejárás. Sajnos az önkormányzatoknak általában nincs erre kerete, személyzete. A nagyobb városokban működik útellenőr, akinek a kerékpáros létesítmények ellenőrzése is feladata, de sok esetben nem jut el a kerékpárutakra. A kisebb településeken egyáltalán nincs erre személyzet.

Az úttörői szolgálat egy megállapodáson alapul [1], ahol az önkormányzatok megállapodnak abban, hogy a kerékpárutak útellenőri feladatait, kötelezettségeit az úttörői szolgálattal segíti, ill. részben kiváltja.

A fentiekből következik, hogy a megállapodás aláírásával és annak végrehajtásával az önkormányzatok eleget tesznek kerékpárút tekintetében a törvényi előírásoknak. Egyik jogszabály sem írja elő az útellenőri szolgálat működtetésének módját, tehát elfogadott az úttörői szolgálat.

További jogi előny:

KKt. 35. § Az út kezelője a kezelői kötelezettségének megszegésével okozott kárt a polgári jog általános szabályai szerint köteles megtéríteni.

Ha nincs ellenőrzés, nincs ismeret a balesetveszélyes helyzetről, (Pl. egy belógó gally által megsérül a kerékpáros szeme), és így nem tudja elvégezni kezelői köteletségét.

A megállapodás értelmében a kezelő vállalja, hogy kijelölt kapcsolattartóján keresztül:

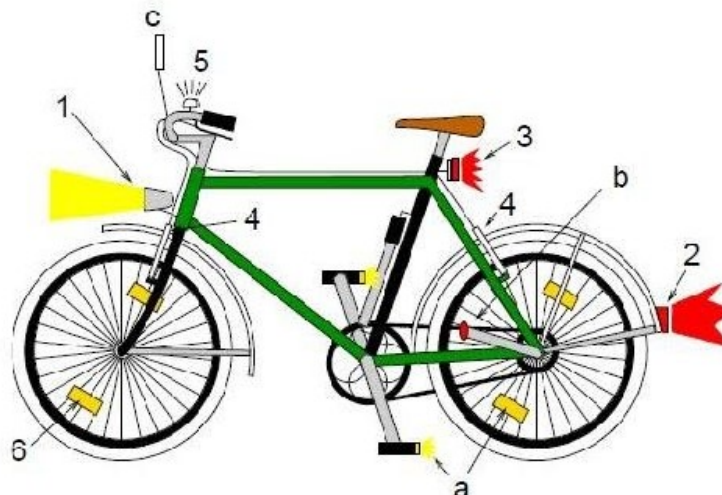
- fogadja az úttörői hálózat jelentéseit,
- a biztonságos közlekedés veszélyeztetése esetén intézkedik,
- éves karbantartási, felújítási tervének, költségvetésének elkészítésénél figyelembe veszi az úttörői hálózat észrevételeit, javaslatait,

5630 Békés, Petőfi utca 2.

- tájékoztatja a koordinátort a kerékpáros létesítményeken tervezett beavatkozásokról és a karbantartási feladatairól,
- igénye esetén bevonja őket a karbantartási, fenntartási feladatokba.
- lehetőségéhez mérten eszközökkel látja el az útort a feladatának elvégzéséhez,
- év végi értékelésnél véleményével, esetleg anyagilag elismeri munkáját,
- lehetőség szerint képviselőjével részt vesz az induló és értékelő megbeszéléseken, rész vesz a közös bejárásokon.

8. A kerékpáros útőrök eszközei

A kerékpáros útőr legfontosabb „munkaeszköze” a kerékpár. Az önkéntes kerékpáros útőri szolgálatnál az esetek többségében a kerékpár az útőr tulajdona. Kiemelkedő teljesítmény és tehetséges szponzor mellett azonban lehetőség van arra, hogy az útőr „szolgálati” kerékpárt kapjon. Mindkét esetben azonban alapvető követelmény, hogy a kerékpár teljes mértékben megfeleljen a vonatkozó előírásoknak⁵.

9. ábra

1. Fehér vagy borostyánsárga színű első lámpa és fehér prizma.
2. Vörös színű hátsó lámpa.
3. Vörös színű hátsó prizma.
4. Két, egymástól független fék.
5. Csengő.
6. Borostyánsárga színű 2 küllőprizma az első keréken.
7. Sötétedés után lakott területen kívül biztonsági mellény.

A lámpák villogók is lehetnek, és elhelyezhetők a ruházaton és a csomagon is.

Javasolt tartozékok

- a. A pedálon borostyánsárga színű prizmák.
- b. Karos szélességjelző prizma.
- c. Visszapillantó tükör.
- d. Sárvédő.

⁵ 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet 116. §.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Célszerű az útőröket ellátni biztonsági mellénnyel, ami hasznos lehet a közlekedésbiztonság szempontjából és tevékenységüket kihangsúlyozza. A biztonsági mellényt el lehet látni az útőri szolgálat megnevezésével, szponzor esetén annak logójával és az azonosíthatóság érdekében egy egyértelmű sorszámmal. Amennyiben indokolt a csoportvezető más színű mellényt is kaphat.

A kézzel elvégezhető, a veszélyesen az úrszelvénybe belógó gallyazáshoz, sövényvágáshoz hasznos lehet metszőolló beszerzése.

Az útőröknek rendelkezésre kell, hogy álljon valamilyen információtovábbító eszköz. Ezek közül legegyszerűbb egy telefon, amellyel a helyszínről bejelentést tud tenni. Következő lehetőség az otthoni számítógép és internet elérés, amely lehetővé tesz már pontosabb helyazonosítást és képek továbbítására ad lehetőséget. Legcélszerűbb eszköz azonban egy GPS-el és fényképezési lehetőséggel rendelkező okostelefon, amivel az adott helyszínről, annak pontos azonosításával és fényképes dokumentálásával küldhető a bejelentés. Az okostelefonhoz szükséges alkalmazás a helyi viszonyokhoz igazítva a Körösök völgyi mintaprojekthez kidolgoztattunk. A használt alkalmazásnál célszerű egy fejlettebb verzió kidolgozása, amely kifejezetten ezt a célt szolgálja és rendelkezik egy önálló archiválási lehetőséggel.

Az útőröknek hasznos segédeszköz lehet egy kisebb formátumú kézikönyv, amiben a feladatok ismertetésén túl a helyi illetékesek elérése is megtalálható [11]. Aktuális információkat kaphatnak egy közösségi felület zárt csoport tagjaként (<https://www.facebook.com/groups/640798442665204/?ref=ts>).

Hosszabb távon, nagyobb térségben, jelentős számú útőr belépése esetén célszerű lesz egy honlapot létrehozni, ahol naprakész információk állnak rendelkezésre, tapasztalatcserére van lehetőség.

9. A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők jelentési feladatai

Alapvető feladat az induló képzéshez kapcsolódva az ellenőrzött létesítmények és állapotuk leírása ([7,8,9] mellékletek).

A munkavégzés során a bejárás észlelt problémák azonnali bejelentése a fontos. A bejelentés a koordinátorhoz (csoportvezetőhöz, megegyezés esetén közvetlenül a kezelőhöz) kell, hogy beérkezzen, ha lehetőség van, akkor a szakmai felelős is értesüljön róla. Ez az alábbi módokon történhet.

- Telefonon, ez a leggyorsabb és legegyszerűbb megoldás, azonban a helyszín egyértelmű azonosítása problémát okozhat és a probléma leírása sem feltétlenül precíz, valamint

5630 Békés, Petőfi utca 2.

foto dokumentum nem áll rendelkezésre. Abban az esetben, ha az útőr számára más eszköz nem áll rendelkezésre, akkor ez is lehet megoldás.

- Otthoni számítógépen, amelyhez készült – több településen már alkalmazott „kátyúbejelentő” mintájára – egy bejelentő felület, ahol a helyszín, a probléma típusa, leírása és fényképekkel dokumentálása küldhető. Ennél a bejelentés céljaként két e-mail cím is megadható. Problémát okozhat a helyszín pontos beazonosítása, mert ez a bejelentő emlékezetétől, megítélésétől függhet. Ez abban az esetben jelenthet problémát, ha a helyszín két kezelő határfelülete térségében van.

 A csillaggal jelölt mezők kitöltése, és az objektum helyének megadása a térképen kötelező!

E-mail cím: *

Név:

Telefonszám:

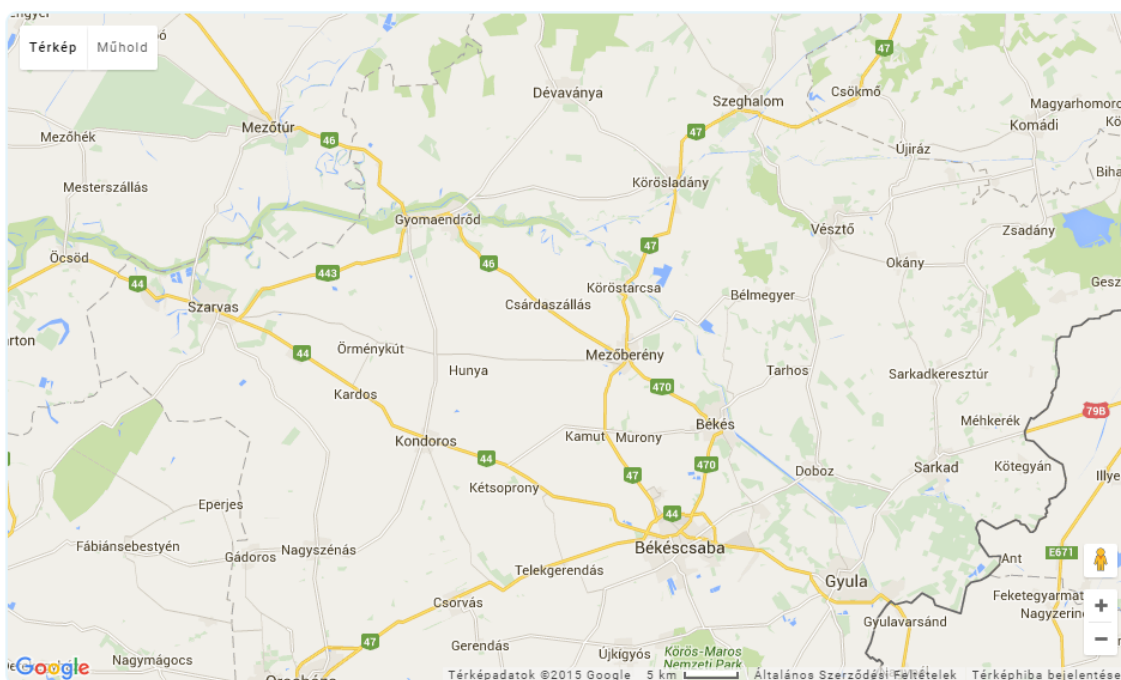
adatok mentése a böngészőben

Csatolt állomány:

Bejelentés tárgya: *

Bejelentés adatai: *

Kérem, kattintással jelölje be a bejelentendő objektum helyét a térképen! A kijelölt pozíciót a ikon jelzi.

10. ábra

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Az üzenet tartalma:

Időpont	E-mail	Név	Bejelentés tárgya	Koordináták	Leírás
2014. május. 16. 20:45			Szemét, növényzet, levelek a burkolaton	46.6683165232884_21.126891374588013	A volt KISZ Tábor és a Veszely csárda közötti kerékpárúton az egész nyomvonalon a nagy szél és esőzés miatt falevelek, fa ágak vannak amik nagyon csúszósak, veszélyesek lehetnek a kerékpárosok számára.

- **Okostelefon.** Ez a jelenleg legkorszerűbb eszköz biztosítja a teljes körű és pontos információt a bejelentendő problémáról. Az e célra készített bejelentő applikációba egyszer kell beírni a bejelentő adatait és a cél-címet. A saját GPS és bázisinformációk alapján a fedettségtől függően igen pontosan meg tudják adni a rögzítési helyszínt. A probléma-csoport listából választható, és lehet szöveges és fényképes információkat hozzáadni. Mindez offline is végezhető, csak a küldéskor kell online lenni. A rögzített formátumban megküldött információk átvehetők egy Excel táblába és ott gyűjthetők.

Hasznos információ lehet a monitorozásról készülő naplózás, amiben a célzott bejárásokról készülnek leírások (időjárás, forgalom, szabálytalanságok, balesetek). Ez azonban csak ehhez partner útőröktől várható el, nem szívesen csinálnak ilyet.

Feltétlenül meg kell azonban követelni az év végi jelentést [10], aminek hiánya kizárási ok is lehet. Ebben le kell írni vázlatosan az év közben végzett tevékenységet, a bejelentett problémákat és az útőr felújítási, korszerűsítési, fejlesztési javaslatait. Az útőrök jelentései alapján a koordinátor összeállít egy néhány oldalas jelentést, amit a szakmai irányítóval egyeztet. A koordinátor az útőrök jelentése alapján megfogalmazhat olyan általános szempontokat a fenntartás vonatkozásában, ami segítséget adhat minden résztvevőnek. Az összefoglaló jelentést feltétlenül meg kell küldeni a tulajdonosnak/kezelőnek, a szakmai támogatóknak és amennyiben ez releváns a helyi sajtónak is. Ez azért is érdemes, mert hasznos információval szolgálhat az, ha a médiában megjelenik a tevékenység a mindennapokban.

Az útőri tevékenység értékelését 4-5 évenként célszerű egy szélesebb körben, a tulajdonosok/kezelők és a szakmai támogatók körében elvégezni, véleményüket meghallgatni. Ezt már mindenképpen célszerű a sajtó részvételével tartani.

10. A kerékpáros útőri szolgálatban résztvevők munkájának elismerése

Ebben az útmutatóban ismertetett kerékpáros útőri szolgálat önkéntes munkán alapul, így az útőrök semmilyen rendszeres juttatásban nem részesülhetnek. Folyamatosan végzett, esetleg kiemelkedően tevékenykedő útőrök azonban eseti jutalomban részesülhetnek, ami alapvetően a szakmai irányító forrásától és a szponzorok bőkezűségétől függ.

Célszerű a rendszeres munkát (legalább egy évig folyamatosan és az év végi jelentést is elkészítő) végző útőrök számára a kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó biztosítást kötni. Ez lehet felelősségbiztosítás és balesetbiztosítás is.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Önkéntesek munkájának bejelentése törvénnyel szabályozott⁶ kormányzati elvárás. Érdemes és szükséges ezt a bejelentést megtenni, mert ha a szakmai irányító egy civil szervezet, akkor ez a közhasznúság egyik feltétele is.

Évente a kiemelkedő útőri tevékenységet végzők a munkájukhoz szükséges kis értékű eszközökkel jutalmazhatók (biztonsági öltözék, kerékpáralkatrészek, kiegészítők). Ezeket az eszközöket az útőrökkel át kell vetetni és nekik kötelességük ezt gondosan kezelni. Amennyiben ezeket szponzori támogatásból szerzik be, akkor ezek reklámfelületként is kezelhetők.

Az alapfeladatot meghaladó tevékenységekhez segédletek és pontozásos rendszert érdemes kidolgozni, amely alapján a kiemelkedő pontszámot elérő útőrök jutalmazásban részesülhetnek.

Bízunk benne, hogy előbb-utóbb széles körben, remélhetőleg országos szintű szervezeti és pénzügyi támogatással válik általánossá a kerékpáros útőr szolgálat és akkor kell készíteni az angol ranger mintájára egy (Sustrans) kézikönyvet, amely a mindennapi tevékenységhez ad segítséget.

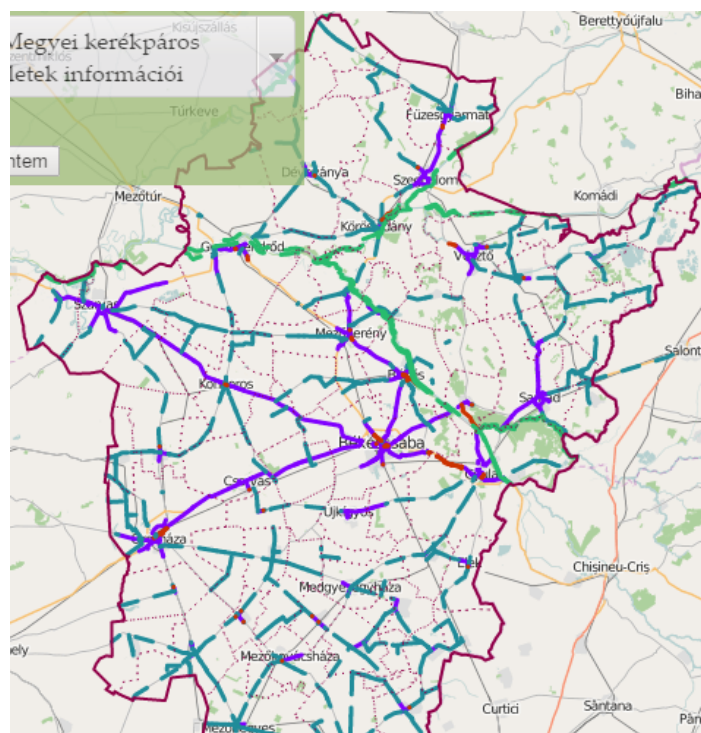
⁶ 2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről

5630 Békés, Petőfi utca 2.

11. Függelék: a Körösök völgyi Kerékpáros Útőri Szolgálat bemutatása

A Kerékpáros Települések Országos Szövetségének (KETOSZ, www.ketosz.hu) alapvető célkitűzése, hogy a kerékpáros közlekedés lehetőségét biztosító és ebben élenjáró településeken és környezetükben biztonságos, jól használható infrastruktúra álljon rendelkezésre a gyors és biztonságos kerékpáros közlekedés számára. **Ehhez szeretne segítséget nyújtani a KETOSZ a kerékpáros útőri szolgálat mintarendszerének kialakításával.**

Maga a Körösök folyórendszere egy összefüggő hálózatot határoz meg, a térség teljesen sík, alföldi jellegű, a településeket – ha nem is önálló kerékpáros létesítményhálózat – de a kerékpáros közlekedés szempontjából összeköti az árvédelmi töltésrendszer és kisforgalmú utak. A településekben az országos átlagot meghaladóan 40-50 %-os a kerékpáros közlekedés részaránya és sok szép terület és műemléki látnivaló van a térségben. Nem utolsósorban az itt lévő települések jó része tagja, alapítója a KETOSZ-nak. A térség kerékpáros létesítményei jó háttérrel biztosítanak, amit bemutat a megye kerékpáros térképe (<http://ujoldal.feta.info.hu/>).

11. ábra

Az indulásként figyelembe vett terület a 12. ábrán látható. A szakaszon található önálló kerékpárutak, gyalog- és kerékpárutak, kerékpársávok, a kerékpáros közlekedésre is használható árvédelmi töltések, és az ezeket összekötő kisforgalmú közutak. A mintaterületen érintett települések: Békés, Békéscsaba, Csabacsúd, Dobo, Gyula, Gyulavári, Kondoros, Köröstarcsa, Mezőberény, Méhkerék, Sarkad, Szarvas. Az érintett árvédelmi töltés a Körösvidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A közúton létesített kerékpársávok a területileg illetékes közútkezelőhöz tartoznak.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

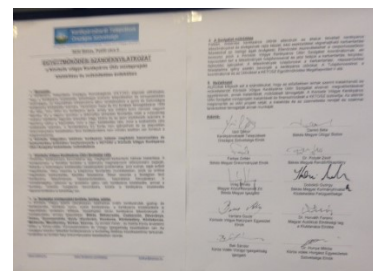

12. ábra

A mintaprojekt 2013. évi előkészítés után 2014 tavaszán indult. A Békés város patinás dísztermében tartottuk a Körösök Völgye Kerékpáros Útőr Szolgálat nyitó rendezvényét 2014.január 25-én. Ebből az alkalomból került aláírásra a támogatók részéről a Szándéknyilatkozat és a mintaprojektben részt vevő Önkormányzatok részéről az Együttműködés Megállapodás. Az ünnepélyes aláírás során bemutatkozott a KETOSZ, rövid ismertető hangzott el a Szolgálat céljairól. A Szándéknyilatkozat aláírói röviden ismertették az elvárásaikat, a támogatási lehetőségeiket.

Az aláírók: Békés Megyei Önkormányzat, Békés Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősege, Békés Megyei Rendőrfőkapitányság, Magyar Közút Nonprofit Zrt. Békés Megyei szervezete, Ütügyi Kormány megbízott, Körösök Völgye Natúrpark Egyesület, Magyar Autóklub, Körös Vidéki Vízügyi Igazgatóság, Körösvidéki Horgász Egyesületek Szövetsége és a KETOSZ.

A szándéknyilatkozat aláírása után a helyi TV is bemutatott egy beszélgetést és több sajtómegjelenés is történt.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

További média megjelenések:

<http://www.szarvasihet.hu/2014/01/31/korosok-volgye-celterulettel-indul-a-kereparos-utor-mintaprojekt/>
<http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/szervezeti-hirek/onkentes-utorok-a-kereparutakon>

http://www.bekesmatrix.hu/cikk/64827_kereparut_programot_indit_a_ketosz/

<http://www.korosoknaturpark.hu/index.php?menuid=10&newsid=112>

http://edzesonline.hu/hir/6361/mintaprojekt_indul_kerekparutak_vedelmere

A kerékpáros útőri Szolgálat elindítására **2014.május 9-én került sor Békéscsabán a Körösök völgye Natúrpark Egyesület Széchenyi ligeti székhelyén** egy képzés keretében. Ezen a képzésen 24 útőr vett részt. A képzés során tájékoztatás hangzott el a térség baleseti helyzetéről, problémáiról, a

kerékpáros létesítmények műszaki szabályozásáról, az útőrök feladatairól. Az összejevetel végén az útőrökkel megállapodás aláírására és a bejárando létesítmények felosztására, valamint sorszámmal és KETOSZ logóval ellátott biztonsági mellények kiosztására, átvételére került sor.

Készült egy elektronikus bejelentő felület is a békéscsabai kátyúbejelentő adaptálásával, amelyen az útőrök a közlekedés biztonságát veszélyeztető problémákat jelezhetik. A koordinációs feladatokat, a kapcsolatot az érintett kerékpáros létesítmények kezelőivel a Közép-Békési Területfejlesztési Önkormányzati Társulás munkatársa végzi. Ő kíséri figyelemmel az útőrök munkáját, begyűjti és szükség szerint továbbítja a megoldandó karbantartási feladatokat és állítja össze az évről-évre jelentéseket.

<http://utor.ketosz.hu/>

A bejelentő felület jelenleg csak a Körösök völgyében működik.

Sajnos a jelentős létszámot adó sportegyesületi útőrök a munkából rövid időn belül kiszálltak.

2014 őszén a Békés megyei Polgárőrök Szövetségével kötöttünk egy együttműködési megállapodást és az ennek keretében tartott továbbképzés során 2 polgárőrrel és további két fővel bővült az útőrök köre. 2015-én Békésen tartották az alakuló gyűlésüket és egy

5630 Békés, Petőfi utca 2.

hetes tábor az ifjú polgárőrök, aminek keretében további két ifjú útőr lépett „szolgálatba”. Elkészült és megküldtük az érintetteknek a 2014. év végi beszámolót.

Közgyűlési határozat alapján a javaslatokat leginkább figyelembe vevő települések számla alapján pénzvisszatérítésre számíthatnak a tagdíj meghatározott százalékáig. A 2014-ben végzett tevékenység alapján Szarvas számíthat visszatérítésre. A városban lévő kerékpáros létesítményeket teljes mértékben lefedték a vállalkozó útőrök, akik között önkormányzati képviselők is vannak és ebből következően ők közvetlenül továbbítják a problémáikat a települési műszaki kollégák számára.

A helyi adottságokat figyelembe véve a későbbiekben a polgárőrség kereteiben szándékozunk további útőröket toborozni.

További információk:

<http://ketosz.hu/kerekaros-utor-szolgalat>

A mintaprojektben a kísérleti alkalmazás és a források korlátai miatt a MTA SZTAKI és a gyulai Térkép Kft közreműködésével a GUIDE@HAND turisztikai alkalmazás alapjainak felhasználásával készült el egy alkalmazás, amely jól használható eszközt biztosít a térségben. Ennek máshol történő használata minimális adaptálást igényel.

A jelenleg tevékenykedő útőröktől viszonylag kis számú bejelentés érkezik, ezt majd vizsgálni kell, hogy nem indokolt a bejelentés (sok helyen nem régen épült létesítmény van) vagy az útőrök nem foglalkoznak a tevékenységgel kellő mértékben. Az elmúlt két évben 3 útőr kapott felszerelést a kiemelkedő munkájuk alapján és egy település részesült a tagdíja meghatározott arányában támogatásban a fenntartási munkájukhoz.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

12. Mellékletek

A mellékletek a Körösök völgye Kerékpáros Útőri szolgálat során készített dokumentumok. Értelemszerűen a térségben a szakmai irányítást a KETOSZ vállalta, így a dokumentumokban ez szerepel partnerként.

[1] Megállapodás a településekkel/kezelőkkel (minta)

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött:

..... Önkormányzat/Vízügyi Igazgatóság/Magyar Közút NZrt Békés megyei Igazgatóság (Tulajdonos, cím:)
és

a Kerékpáros Települések Országos Szövetsége (KETOSZ, 5630, Békés, Petőfi u.2)

között az alábbi céllal:

1. A Kerékpáros Települések Országos Szövetségének (KETOSZ, www.ketosz.hu) alapvető célkitűzése, hogy a kerékpáros közlekedés lehetőségét biztosító településeken és környezetükben biztonságos, jól használható infrastruktúra álljon rendelkezésre a gyors és biztonságos kerékpáros közlekedés számára. A kerékpáros útőri rendszer célja önkéntes, lelkes kerékpárosok bevonásával egy megfigyelő-karbantartó hálózat kialakítása.
2. A KETOSZ vállalja, hogy a kialakított kerékpáros útőri hálózat segítségével a Tulajdonos kezelésében lévő, 1.sz.mellékletben szereplő kerékpáros létesítmények területén rendszeres megfigyelést hajt végre a létesítmény állapotának, biztonságos használhatóságának nyomon követése érdekében. A területileg illetékes kerékpáros útőri hálózat koordinátorán keresztül rendszeres tájékoztatást ad az általa megfigyelt létesítményről, elvégzi a kézzel végrehajtható karbantartást, felhívja a figyelmet a biztonságos közlekedést veszélyeztető helyzetekre és évente egyszer jelentést ad az éves tapasztalatokról, javaslatot tesz a költségigényes karbantartási feladatokra, felújítási, építési igényekre. Felkérés esetén részt vesz a Tulajdonos által végzendő karbantartási munkákban. Alkalmanként közös bejárást szervez a területen, amelyről legalább egy héttel az időpont előtt értesíti a Tulajdonost.
3. A Tulajdonos vállalja, hogy kapcsolattartóján keresztül fogadja az útőri hálózat jelentéseit, a biztonságos közlekedés veszélyeztetése esetén intézkedik, éves karbantartási, felújítási tervének, költségvetésének elkészítésénél figyelembe veszi az útőri hálózat észrevételeit, javaslatait. Tájékoztatja a koordinátort a kerékpáros létesítményeken tervezett beavatkozásokról és a karbantartási feladatairól, igénye esetén bevonja őket a karbantartási, fenntartási feladatokba. Amennyiben nem ért egyet, vagy nincs lehetősége a leadott karbantartási, felújítási feladatok megvalósítására, azt írásban megindokolja. Felhívja a koordinátor figyelmét arra, ha az útőri túllépi hatáskörét, vagy nem megfelelően végzi a munkáját. Lehetőségéhez mérten eszközökkel látja el az útőri feladatának elvégzéséhez, év végi értékelésnél véleményével, esetleg anyagilag elismeri munkáját. Lehetőség szerint képviselőjével részt vesz az induló és értékelő megbeszéléseken, részt vesz a közös bejárásokon.
4. Kapcsolattartás:
  - a. a Tulajdonos részéről: (név, beosztás, telefon, e-mail cím)
  - b. a KETOSZ részéről a Koordinátor: (név, telefon, e-mail cím)
5. Az Együttműködési Megállapodás egyik fél részéről sem igényel anyagi hozzájárulást.
6. Az Együttműködési Megállapodás határozatlan időre köttetik. Mindkét fél egy hónapos felmondással élhet, melyet írásos indoklással kell a másik fél számára megküldeni. Esetleges eszköz-támogatás esetén az eszközökkel el kell számolni.

Jelen Együttműködési Megállapodást Felek elolvasás, értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt helybenhagyólag aláírták.

[2] Konzorciumi megállapodás javaslat

Együttműködési/Konzorciumi Megállapodás (tervezet)

mely létrejött

az alább felsorolt Önkormányzatok:

(akik közül a Gesztor feladatait az alábbi önkormányzat látja el:

az alább felsorolt Vállalkozók:

az alább felsorolt Szponzorok, Támogatók:

az alább felsorolt Civil kerékpáros szervezetek:

együttműködésével.

1. Az Együttműködési/Konzorciumi Megállapodás tárgya:

az alább megjelölt kerékpáros útvonal üzemeltetése, fejlesztése, hatékony hasznosításának előmozdítása:

(a megállapodás tárgyát képező kerékpáros létesítmény, -hálózat pontos fizikai meghatározása, térképi melléklettel)

2. Az Együttműködési/Konzorciumi Megállapodás célkitűzése:

A Konzorcium a Kerékpáros Magyarország Program célkitűzései és irányelvei mentén, komplex tevékenység minden vonatkozását felölelő megfelelően koordinált tevékenységet kívánnak folytatni. Felek aláírásukkal biztosítják, hogy a Megállapodás tárgyát képező kerékpáros útvonal, -hálózat teljes szakaszán gondoskodnak a kerékpárút üzemeltetéséről és hatékony használatáról az alábbiak szerint:

- az 5/2004. (I.28) GKM rendelet (a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól) értelmében az önkormányzatok feladata:
- üzemeltetés, ezen belül a kerékpárút takarítása, növényzet nyírása, táblák, kiegészítők karbantartása, balesetveszély megszüntetése, láthatóság biztosítása, közmunka alkalmazása, civilek bevonása

- hasznosítás: a térségbe látogató turisták és a térségben eltöltött vendégéjszakák számának növelése a kerékpáros turisztikai infrastruktúra és marketing fejlesztése révén. A turizmusra épülő szolgáltatások fejlesztése – fejlődése révén a turizusból származó bevételek a jövedelemtermelő képesség, a munkahelyek számának növelése és ezáltal a térség megtartó képességének növelése különös tekintettel a fiatal korosztályra. A tevékenysége nyomán a helyi értékek, az élhető életter megóvásának erősítése. A nagyobb területi kiterjedésű kerékpáros turisztikai kínálati elemek kialakítása nyomán a hazai turisztikai piachoz való kapcsolódás

- fejlesztés, ezen belül a térségre vonatkozó tanulmánytervek kidolgozása, abban való részvétel, pályázati lehetőségek felkutatása, együttes pályázatok beadása,

3. Az egyes felek feladatai:

Gesztor önkormányzat

- X önkormányzat felvállalja a gesztor szerepét, koordinálja a tevékenységet, biztosít egy munkatársat a feladatok koordinálására, szervezésére.

Önkormányzatok

- az önkormányzatok biztosítsanak forrást a fenntartásra
- közmunka programba a kerékpárút fenntartás betervezése, lebonyolítása
- a fenntartáshoz szükséges eszközök biztosítása (esetleg Vállalkozók bevonásával)
- gondoskodjon a levágott növényzet elhelyezéséről

Vállalkozók (szállásadók, étkezdék, kerékpárboltok, -szervizek, mezőgazdasági-, útfenntartási vállalkozók)

- kerékpárosbarát környezet, -ellátás biztosítása
- esetleg természetbeni, vagy pénzügyi támogatás
- reklám, propaganda tevékenységükben a felvállalt kerékpárút népszerűsítése
- amennyiben rendelkezik a fenntartáshoz szükséges eszközökkel (kistraktor, fűnyíró, sövénynyíró, úttakarító gépek), akkor azoknak ingyenes, vagy jutányos árú használatba adása.

Szponzorok, Támogatók, Örökbe fogadók

- természetbeni, vagy pénzügyi támogatás
- reklám, propaganda tevékenységükben a felvállalt kerékpárút népszerűsítése

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Civil kerékpáros szervezetek

- kerékpárutak állapotának figyelemmel kísérése, jelentés készítése, úttöri szolgálat létrehozása, üzemeltetése
- kézi munkaerő biztosítása szervezett kerékpárút karbantartás esetén

4. A 2. pontban felsorolt célkitűzések megvalósítása érdekében a Megállapodás Tagjai a következő célokat tűzik maguk elé:

- A témához kapcsolódóan közös, egységes szemlélet kialakítása.
- Közös infrastruktúra- és marketingfejlesztési stratégia kialakítása.
- Térségi a természeti és kulturális attrakciók felmérése, rendszerezése.
- Közös termék – és programkínálat kialakítása.
- Közös forrásteremtés – pályázatok készítése, önerők biztosítása.
- Összefüggő útvonal tervezése, kialakítása, fejlesztése, fenntartása.
- Együttműködő kerékpáros barát szolgáltató hálózat kialakítása.
- Közös működtetés, fenntartás, promóció és fejlesztés, ezek pénzügyi fedezetének biztosítása.

5. A Megállapodás tevékenységét az alábbi irányelvek szem előtt tartásával végzi:

- Összefogáson, az értékek és képességek integrációján alapuló komplex térségi integrációján alapuló komplex térségi infrastruktúrafejlesztés és kerékpáros turisztikai szolgáltatás- és programkínálat kialakítása – hálózat-szemléletű gondolkodás és az ebből eredő előnyök kiaknázása.
- Az útépités jellegű fejlesztések arányának racionális mértékű minimalizálása a biztonságos kerékpározás szempontjait és a potenciális pénzügyi forrásként rendelkezésre álló pályázati lehetőségek elvárás rendszerét figyelembe véve.
- A viszonylagosan alacsony költséggel megvalósítható táblázatos útkijelölés, a kiegészítő kerékpáros infrastruktúra elemek, a kerékpáros barát szolgáltatások és a turisztikai termékínálat fejlesztésének valamint az ismertté tételhez szükséges közös promóciók és reklám megvalósításának előtérbe helyezése.
- A környezet megóvásának szem előtt tartása.

[3] Szándéknyilatkozat javasolt szövege

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZÁNDÉKNYILATKOZAT a Körösök völgye Kerékpáros Úttörő mintaprojekt kialakítása és működtetése érdekében

1. **Bevezetés**
2. **Körösök Völgye Kerékpáros Úttörő Szolgálat célja**
3. **A Szolgálat mintaprojekt területe, leírása, adatai.**
4. **A Szolgálat működése**
5. **Nyilatkozat**

Alulírottak kifejezik azt a szándékukat, hogy az előzőekben leírtak szerint kialakítandó és működtetendő Körösök Völgye Kerékpáros Úttörő Szolgálat elveivel, megvalósításával egyetértenek, annak kialakítását, működését támogatják. A Körösök Völgye Kerékpáros Úttörő Szolgálat mintaprojekt kialakítását és finanszírozását a KETOSZ biztosítja. Az aláírók megismerték az úttörő projekt célját, a kialakítás és az üzemeltetés rendjét és szakmai tanácsokkal támogatják annak munkáját.

[4] Előzetes sajtóanyag javasolt szövege

A Kerékpáros Települések Országos Szövetségének (KETOSZ) idén tavasszal kerékpáros úttörő szolgálat kialakítását tervezi a Körösök völgyében, több településen megye szerte. A mintaprogram célja, hogy az úttörők évszaktól, időjárástól függően két-három hetente egyszer bejárják a kerékpáros utakat. Bejárás esetén területüket megvizsgálják, megfigyelik a közlekedés biztonságát veszélyeztető változásokat (legyen szó akár a KRESZ táblák eltűnéséről, megrongálásáról) és a kerékpáros létesítmények állapotát, annak használhatóságát. Elképzelések szerint az úttörők bejárásuk alkalmával megoldanak könnyen

5630 Békés, Petőfi utca 2.

elvégezhető karbantartási feladatokat, így például az elfordított, kidőlt KRESZ és útbaigazító táblák helyreállítását. A mintaterületen érintett települések: Békés, Békéscsaba, Csabacsúd, Dévaványa, Doboz, Gyomaendrőd, Gyula (Gyulavári), Kondoros, Körösladány, Köröstarcsa, Méhkerék, Mezőberény, Sarkad, Szarvas.

A szervezet várja mindazon személyek jelentkezését (fiatalokat és aktív nyugdíjasokat is), akik a kerékpározás iránt elhivatottak és szeretnek biciklizni, gyakran kirándulnak kerékpárral vagy munkába járáshoz választják a kétkerekű közlekedési eszközt. Az útnak nincs meghatározott „munkaideje”, önként vállalt feladatát bármikor elvégezheti, lehet az hétvége vagy hétköznap. A feladat ellátásához egy egész napos szakmai képzésre kerül sor.

A programmal kapcsolatosan bővebb információ található a <http://www.ketosz.hu/kerekaros-utor-szolgalat> honlapon vagy a fotitkar@ketosz.hu email címen, illetve jelentkezni lehet az alábbi úrlap kitöltésével:

<https://docs.google.com/forms/d/1g26fFogCm7732JPbHkPxcas1CR1KgBtB33YGrhWNmDo>

[5] megállapodás az úttörökkel

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött:

..... Úttör (cím:)

és

a Kerékpáros Települések Országos Szövetsége (KETOSZ, 5630, Békés, Petőfi u.2)

között az alábbi céllal:

13. A Kerékpáros Települések Országos Szövetségének (KETOSZ, www.ketosz.hu) alapvető célkitűzése, hogy a kerékpáros közlekedés lehetőségét biztosító településeken és környezetükben biztonságos, jól használható infrastruktúra álljon rendelkezésre a gyors és biztonságos kerékpáros közlekedés számára. A kerékpáros úttöri rendszer célja önkéntes, lelkes kerékpárosok bevonásával egy megfigyelő-karbantartó hálózat kialakítása.
14. A KETOSZ vállalja, hogy a kerékpáros Úttör számára szükség szerinti szakmai ismereteket, nyomtatványokat átadja, ehhez egy induló képzést szervez, illetve alkalmanként, igény szerinti továbbképzést végez. Az Úttör számára biztosít egy, a munkáját igazoló biztonsági mellényt és egy írásos megbízást. Részt vesz szükség és lehetőség szerinti bejárásokon, valamint részt vesz az év végi értékelésben. A fenti feladatokhoz az anyagi hozzájárulást biztosítja, lehetőségekhez képest beszerzi a szükséges eszközöket.
15. Az Úttör vállalja, hogy az 1.sz.mellékletben szereplő kerékpáros létesítmények területén rendszeres megfigyelést hajt végre a létesítmény állapotának, biztonságos használhatóságának nyomon követése érdekében. Feladatai részletesen:

15.1. Ellenőrzési feladatok

Évszaktól, időjárástól függően 2-3 hetente egyszer kötelezően bejárják a területüket (nem szükséges egy huzamban, de mindenhol legalább egyszer). Természetesen, ha munkába/iskolába járás vonala a területük, akkor külön nem szükséges a bejárás. Tavasszal a növényzet gyors növekedésekor, ősszel a levelek hullásánál szükséges 2 hetente, eső/vihar, hóesés, esetleg árvízi elöntés után minél hamarabb, nyáron, kisebb kerékpáros forgalom esetén elég 3-4 hetente a bejárás. A fenntartás, karbantartás hiányosságainak megállapításához segítséget nyújt a 2.sz.melléklet. A bejárás esetén szükséges vizsgálni a közlekedés biztonságát veszélyeztető változásokat (KRESZ táblák eltűnése, megrongálása), megjelenő akadályokat. A bejárásról naplót kell vezetni (időpont, időjárás, megállapítások) és a problémákat, megoldandó feladatokat jelezni kell a csoportvezetőnek/koordinátornak szóban és írásban, vagy az internetes bejelentő felületen (<http://utor.ketosz.hu/>). Abban az esetben, ha tudomásukra jut (ismerősök szólnak, médiában megjelenik) valamilyen, a területüket érintő probléma, azt haladéktalanul meg kell vizsgálniuk.

15.2. Egyéni karbantartás

Az úttörök bejárásuk alkalmával meg kell, hogy oldjanak könnyen elvégezhető karbantartási feladatokat:

- a létesítményen található, kézzel eltávolítható akadályok eltávolítása
- kézi fűrészsel, kerti ollóval levágható belógó ágak eltávolítása (forrás esetén ilyen eszközök beszerezhetőek)
- elfordított, kidőlt KRESZ és útbaigazító táblák helyreállítása.

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Ezeket a tevékenységeket a naplóba be kell jegyezni.

15.3. Közreműködés a tulajdonosok fenntartási munkájában

Tavaszi és őszi karbantartási munkák esetén a tulajdonos munkáját az útőr kell, hogy segítse. Célserű ebben az esetben a csoportnak összeállni és kalákában, a tulajdonossal egyeztetett módon részt venni a munkálatokban. Ilyen nagyobb karbantartási munkát az útőrök is kezdeményezhetnek a koordinátoron keresztül a tulajdonos felé, ebben az esetben meg kell keresni a tulajdonost, hogy eszközökkel, a levágott növényzet elszállításával és elhelyezésével segítse az útőrök munkáját. A nagyobb karbantartási munkákba hasznos bevonni közmunkásokat és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 6.§. 4. pontja bevezetése esetén az érettségire váró diákokat.

15.4. Jelentési feladatok

Az útőrök kötelessége a kerékpáros közlekedés veszélyeztetését okozó problémát, saját, kézi munkájukat meghaladó akadályt azonnal szóban (telefonon, bejelentőn) jelezni a csoportvezetőjüknek/koordinátornak. A tevékenységükről év végén írásban jelentést kell leadni a csoportvezetőjüknek/koordinátornak. Ebben le kell írni a bejárások alkalmát, a tapasztalt hiányosságokat és a szóban jelzett problémák rövid leírását. Saját munkájuk dokumentálása érdekében célserű papír alapú, vagy elektronikus naplót vezetni.

15.5. Egyéb teendők

Az útőrök munkájukat az alábbi tevékenységekkel segíthetik, tehetik hatékonyabbá:

- példamutató közlekedési stílussal
- az Iskola rendőre munkájának támogatásával
- az önkormányzatok által szervezett kerékpáros akciók támogatásával, népszerűsítésével
- javaslatok összeállításával, véleményezésével a fejlesztési munkákhoz
- a kerékpáros közlekedést felmérő, értékelő közvélemény kutatás, kérdőívek kitöltésével
- a karbantartási munkákhoz szponzorok felkutatásával, bevonásával
- a Nemzeti alaptantervben, Bejárható Magyarország Program keretében, Bringaakadémia néven megjelenő, a tornaórákon, szakköri foglalkozáson tartható a kerékpáros közlekedésre nevelésben, népszerűsítésében való részvétellel
- A Kerékpárosbarát Település/Munkahely pályázatok népszerűsítése, a cím elnyeréséhez a feltételek hatékony megteremtésével
- kerékpáros forgalomszámlálással.

16. Kapcsolattartás:

16.1. az Útőr részéről: (név, beosztás, telefon, e-mail cím)

16.2. a KETOSZ részéről a Koordinátor: (név, telefon, e-mail cím)

17. A KETOSZ kiad egy igazolást arról, hogy az útőr jogosan használja a nevesített biztonsági mellényt és végzi ellenőrző feladatát.

18. A KETOSZ nem vállal semmilyen anyagi és erkölcsi felelősséget az útőrt érő, vagy általa előidézett balesetben, károkozásban.

19. Az Együttműködési Megállapodásról mindkét fél egy hónapos felmondással élhet, melyet írásos indoklással kell a másik fél számára megküldeni. A koordinátor javaslatára, nem megfelelő munkavégzés esetén az Együttműködési Megállapodást a KETOSZ azonnal felmondhatja. Esetleges eszköz-támogatás esetén az eszközökkel el kell számolni.

Jelen Együttműködési Megállapodást Felek elolvasás, értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt helybenhagyólag aláírták.

Dátum, aláírás

[6] útőri meghatalmazás

MEGHATALMAZÁS

Alulírott a ..... igazolom, hogy az alábbiakban megnevezett személy tagja a Körösök Völgye Kerékpáros Útőri Szolgálatnak, így jogosan viseli a számozott biztonsági mellényt és jogosult a számára megjelölt kerékpáros nyomvonalakon ellenőrzést végezni és a problémákról a számára kijelölt csatornákon jelentést tenni.

Név:

Sorszám:

Dátum, aláírás

[7] felvállalt létesítmények leírása

Körösök völgye Kerékpáros Útőr Szolgálat

1. A kerékpáros útőr adatai

(kitöltés után megküldendő a koordinátornak)

Szám	Név	Telefonszám	e-mail cím
facebook profil:			
adatszolgáltatás módja: (a megfelelő aláhúzendő)		<ul style="list-style-type: none"> • elektronikusan küldöm • postán feladom • személyesen elviszem	
<u>Az ellenőrzött szakaszok részletes leírása</u> <u>(1.sz.melléklete a megállapodásnak)</u>			
Az ellenőrzött kerékpáros létesítményeket egyértelmű azonosítással kell leírni, hely és fajta leírással, sorszámozva az egyes szakaszokat. Belterületen utcanévvel, tól-ig házszámmal, lakott területen kívül a párhuzamos út számának megadásával, elválasztva a települések külterületi határánál.			
Sorszám	Leírás		

[8] a létesítmények műszaki állapotának leírása

Az ellenőrzött szakaszok műszaki állapota

(kitöltés után megküldendő a koordinátornak)

Sorszám	Leírás
	(Itt azokat a műszaki problémákat kell beírni, ami tartósan fennáll, pl: keskeny, rossz burkolat)

[9] a létesítmények közlekedésbiztonsági állapotának leírása

Az ellenőrzött szakaszok közlekedésbiztonsági állapota

(kitöltés után megküldendő a koordinátornak)

Sorszám	Leírás
	(Itt azokat a közlekedésbiztonsági problémákat kell beírni, amelyek veszélyeztetik a biztonságos közlekedést, pl: táblahiány, eltűnt felfestés, veszélyes átvezetés, stb)

[10] év végi útőri jelentés

Kerékpáros útőr év végi jelentés

(kitöltés után megküldendő a koordinátornak)

Szám	Név	Telefonszám	e-mail cím
	Bejárások leírása (vagy konkrét időpontok, vagy annak leírása, hogy napi közlekedés közben tett megállapodások)		
	A fenntartásban tapasztaltak általános leírása		
	Javaslatok a fenntartás jövőbeli javításához		
	Javaslatok a további fejlesztéshez, bővítéshez		

[11] útőr kézikönyv

Körösök völgye Kerékpáros Útőr Szolgálat

Segédlet

1. A Kerékpárosbarát Települések Országos Szövetsége által 2014 májusában létrehozott Kerékpáros Útőri Szolgálatban (KERÚSZ) résztvevő útőrök munkáját kívánjuk segíteni. A jelentkezett útőrök egy képzésen vettek részt, ennek keretében megállapodást írtak alá a KETOSZ-szal és átvettek egy számozott biztonsági mellényt, valamint megállapodás született az útőr által felvállalt kerékpáros létesítményekről.

2. Induló feladatként a bejárt területen fel kell jegyezni a megadott mellékleteken a vállalt szakasz műszaki és közlekedésbiztonsági állapotát. A lehetőségek függvényében KETOSZ szakmai irányítójával együtt be kell járni a területet és együtt pontosítani az állapot leírását. Aki ezeket elkészíti, és a bejárást elkezdi, az egy meghatalmazást kap a KETOSZ-tól.

3. Az útőrök az alábbi módon segíthetik a kerékpáros létesítmények fenntartói munkáját:

- nagyrészt átveszik, felvállalják a fenntartó kötelezettségébe tartozó ellenőrzési, monitorozási tevékenységét;
- kisebb részben átvállalják a kézzel elvégezhető karbantartási feladatokat;
- javaslatokat tesznek az év végi jelentésben:
  - fejlesztésekre (hol kellene új létesítmény);
  - rekonstrukcióra (hol szükséges a létesítmény korszerűsítése);
  - felújításra (hol szükséges a burkolat eredeti állapotának helyreállítása);
  - a fenntartás tervezése (hol, milyen időközönként és mikor szükséges fenntartói beavatkozást végezni és milyen módon).

5630 Békés, Petőfi utca 2.

Az útorok egyik legfontosabb feladata a példamutatás, a közlekedési szabályok betartása.

4. Az útorok évszaktól, időjárástól függően 2-3 hetente egyszer járják be a területüket (nem szükséges egy huzamban, de mindenhol legalább egyszer). Természetesen, ha rendszeres munkába/iskolába járás vonala a területük, akkor ez biztosítja az állapot figyelését. Tavasszal a növényzet gyors növekedésekor, ősszel a levelek hullásánál szükséges 2 hetente, eső/vihar, hóesés, esetleg árvízi elöntés után minél hamarabb, nyáron, kisebb kerékpáros forgalom esetén elég 3 hetente a bejárás. Abban az esetben, ha tudomásukra jut valamilyen, a területüket érintő probléma (ismerősök szólnak, médiában megjelenik), azt haladéktalanul meg kell vizsgálni.

A bejárás során vizsgálni szükséges a kerékpáros létesítmények és környezetének állapotát és a közlekedés biztonságát veszélyeztető helyzeteket (KRESZ táblák eltűnése, megrongálása), megjelenő akadályokat. A bejárásról saját célra naplót kell vezetni (időpont, időjárás, megállapítások).

A bejárás során észlelt problémákat két csoportra kell osztani.

4.1. Az első csoportba azok tartoznak, amelyek a közlekedés biztonságát, a kerékpáros egészségügyi állapotát veszélyeztetik.

Ezek közül az alábbiak a legfontosabbak:

- parlagfű megjelenése a kerékpárút mentén;
- jelentős mennyiségű szemét, növényzet, levél a kerékpárúton, amely esős időben kifejezetten csúszós, balesetveszélyes;

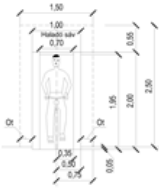

3

4.2. A második csoportba azok a problémák sorolandók, amelyek nem igényelnek azonnali, sürgős beavatkozást, de az éves beszámoló anyagban javaslatként, figyelembe veendő szempontként meg kell, hogy jelenjenek, fel kell jegyezni a későbbi összefoglaló számára.

4.2.1. Ezek egyik csoportja műszaki jellegű:

- a kerékpárút burkolat teljes szélességében (Ész) nem lehet növényborítottság;
- a teljes padkaszélességen (min. 50-50 cm) a növénytakarás nem haladhatja meg a 10 cm-t;
- az oldalnövényzet a minimális oldalakadály távolságon (min. 25 cm) belülre nem nyúlhat;
- ebbe a tartományba nem nyúlhat bele semmilyen akadály (pl.: hirdetőtábla, korlát, stb.);
- a növényzet a burkolat szintjétől 2.20 m alá ér (úrszelvény) az oldaltávolsággal növelt használati szélességben Hsz+Qt;
- burkolathibák
  - a burkolatot teljes mélységét érintő repedés
  - 3 cm-nél mélyebb nyomvályú süllyedés, kátyú
- rossz vízelvezetés, kerékpárúton megálló vízfoltok, ezek látható nyoma;
- nem szilárd burkolat (kőszórás, szilárdított földút) esetén a forgalomba helyezésétől eltérő pályaszerkezet;
- az úttakarítás olyan problémája, amely láthatóan hosszabb távú takarítás hiányáról tanúskodik (pl.: tavasszal az ősszel lehullott levelek).

5

- balesetveszélyes burkolathiba, pl. billegő aknafedél, mély kátyú, bontási törmelék;
- láthatóan tartósan az eső után, hosszabb időszakon keresztül is nagy foltnál áll a víz a burkolaton;
- burkolat javítás, felbontás esetén, ha a kivitelező nem oldotta meg a biztonságos kerülőutat;
- félreértésre, elsőbbségi helyzet elkerülésére okot adó közlekedési jelzőtáblák megrongálása, eltűnése.

Ezekben az esetekben a problémát a lehető legrövidebb időn belül jelezni kell az alábbi módok egyikén:

- az útori szolgálat internetes bejelentő felületén, amelynek elérése: <http://utor.ketosz.hu/>
- telefonon a koordinátor számára: +36-20/236-9319
- akinek van közvetlen kapcsolata a kerékpárút fenntartójával, az őt is megkeresheti.

Az eddigi megállapodásokban jelzett kapcsolattartók:

- Békés: Budai Tünde
- Dévaványa: Dékányné Szalai Katalin
- Gyula: Pintér József
- Kondoros: Szabó Lajos
- Mezöberény: Siklósi István
- Sarkad: Cséregyi Mátýás
- Szarvas: Krivik Viktor

Fontos feladat ebben az esetben, hogy kövessük a probléma megoldását, szükséges lehet a reális megoldási idő után újra utánanézni a probléma megszüntetésének.

4.2.2. A közlekedés biztonságát veszélyeztető problémák:

- a közlekedés biztonságát veszélyeztető, a kerékpárúthoz kapcsolódó közlekedési táblák hiánya, megrongálása
- nem egyértelmű (a továbbhaladást jelző) tájékoztató táblák rongálása, azok hiánya;
- a kerékpáros létesítmény megszűnése esetén a biztonságos továbbhaladás irányát jelző tábla hiánya;
- a kerékpáros létesítményen tartósan megjelenő gépkocsi parkolás, építőanyag, egyéb anyag és eszköz tárolása;
- veszélyes keresztezés, átvetetés;
  - veszélyes vízelvezető.

korrekt átvetés

5. Az útor által elvégezhető apróbb fenntartási munkák:

Az útor végezzen el olyan kisebb munkákat, ami kézzel vagy egyszerűbb eszközökkel elvégezhető és nem ütközik valamilyen szabályozásba és nem veszélyezteti az egészségét. Ilyen lehet:

- belógó, veszélyes ágak levágása;
- kerékpárúton lévő, kézzel elmozdítható tárgyak, akadályok eltávolítása, pl: kuka.

6

5630 Békés, Petőfi utca 2.

6. Az útorók munkájuk során az alábbi tevékenységekkel segíthetik, tehetik eredményesebbé a biztonságos kerékpáros közlekedést:

- példamutató közlekedési viselkedés;
- az iskola rendőre munkájának támogatása;
- az önkormányzatok által szervezett kerékpáros akciók támogatása, népszerűsítése;
- javaslatok összeállításával, véleményezésével a fejlesztési munkákhoz;
- a karbantartási munkák forrásához szponzorok felkutatása, bevonása
- a Nemzeti alaptantervben megjelenő Bringaakadémia, a tornaórák keretében tartható Bejárható Magyarország Program keretében a kerékpáros közlekedés oktatásában, népszerűsítésében való részvétel;
- a Kerékpárosbarát Település/Munkahely pályázatok népszerűsítése, a cím elnyeréséhez a feltételek hatékony megteremtése;
- a tulajdonos által kezdeményezett fenntartási munkákban részvétel felkérésre;
- forgalomszámlálás.

Ezeket a többlet feladatokat az útorók önként vállalhatják, a KETOSZ lehetőséget keres ennek anyagi támogatására, amelyhez a szponzorok anyagi támogatása is segítséget adhat.

7. Tulajdonostól, a kerékpáros létesítmény fenntartójától elvárható feladatok:

A létesítmény kezelőjével a KETOSZ megállapodást köt, amelynek keretében a kezelő rögzíti a kapcsolattartó személyét. Hozzá kell eljuttatni a sürgős beavatkozást igénylő problémákat, aki lehetősége szerint minél hamarabb elvégzi a szükséges beavatkozást, valamint igyekszik figyelembe venni az év végi jelentésben megfogalmazott javaslatokat.

7

8. Jelentések készítése:

8.1. induláskor ki kell tölteni azt a mellékletet, amelyikben szerepelnek a felváltalt nyomvonalak. Lehetőség van, arra, hogy valamely közösség (pl: a polgárőrség) az általuk felváltva bejárt területet jelölje be;

8.2. a helyzet feltárása érdekében ki kell tölteni a felváltalt szakaszon észlelt műszaki és közlekedésbiztonsági állapotot;

8.3. saját jegyzetben gyűjteni kell a bejárás alkalmával tapasztalt állapotokat (időjárás, állapot, körülmények);

8.4. a szezon végén (novemberben) össze kell állítani egy éves jelentést:

8.4.1. felsorolászerűen, vagy összefoglalva meg kell említeni a bejárásokat;

8.4.2. a bejárásokon tapasztalt állapotokat;

8.4.3. javaslatokat a fenntartás javítása érdekében;

8.4.4. javaslatokat a jövőbeni fejlesztés érdekében.

Mindezek alapján a koordinátor és a KETOSZ szakmai vezetője összeállít egy központi jelentést, amit meg kell küldeni az érintett tulajdonosoknak (önkormányzatoknak) és beszámoló készül a KETOSZ közgyűlésére.

9. Eszközök:

9.1. minden útór a megállapodás aláírása után kap egy számozott biztonsági mellényt, amit bejárások alkalmával célszerű hordani;

9.2. a munka megkezdése után kapnak egy meghatalmazást;

9.3. később sor kerül egyszerű eszközök beszerzésére.

10. További információk:

<http://www.ketosz.hu/kerekparos-utor-szolgalat>

<https://www.facebook.com/groups/640798442665204/>

Legyen a mottónk:

Nem csak azért felelünk, amit megteszünk, hanem azért is, amit nem. /Moliére/

8

Legyen ez a záró mottó:

Nem csak azért felelünk, amit megteszünk, hanem azért is, amit nem
/Moliére/

2015.11.30. Sztaniszláv Tamás